

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- A jövedelemadó.
- A hídközlőn megsemmisítése.
- Vihar után.
- Törvényjavaslat a telepítésről.
- Barabás Béla Aradon.
- Fenyegtetnek a szerb bandák.
- A Shwärdström hangverseny jövedelme.
- Az elkobzott Sanin.
- A kiegészítési magyar huszárok.
- Az elcsorélt férj.
- Terkaságok.

Mivel adós a légszeszgyár?

Arad, március 9.

A holnapi közgyűlésnek lesz alkalma kedveset mosolyogni az aradi légszeszgyári társulat kérvénye fölött, amelyben ez elpanaszolja mostoha viszonyait; ezek a viszonyok — ugymond — arra készítetik, hogy az önálló részvénytársaságot megszüntesse és az aradi gázgyárat a budapesti központ kezelésébe utalja. Kérik, hogy a város az aradi gáz-részvénytársasággal kötött szerződést ruházza át a budapesti központi légszesztársaságra; s miután ez által a város a társaság adójának husz százalékától elesik, — hát a társulat ezt a husz százalékot kegyesen megtéríti.

Megmondottuk, hogy a város ebbe a szerződés-átruházásba nem mehet bele; ha pedig valamikor megteszi, csakis nagy, igen nagy engedmények és árleszállítások árán teheti. Hogy a városnak milyen nagy jogcíme van erre, egy nevezetes dokumentummal

igazoljuk. A budapesti légszesztársaság, most, amikor a főváros gázvilágítása új megoldás előtt áll, ajánlatot tett a fővárosnak. Nézzük, mit kínál a budapesti légszeszgyár a fővárosnak, hogy lássuk, mit lenne módjában az aradi gázgyárnak is adni, mihelyt nem ül biztosan a koncesszióban, hanem a körülmények engedményekre kényszerítik.

A budapesti gázgyár elsőben azt ajánlja, hogy *ingyen adja a főváros összes utcai gázvilágítását*. Ha pedig a főváros egyszer más világitásra tér át s nem kell neki a gáz, *fizet a fővárosnak 850,000 koronát évenként*. A gázgyár jövedelméből évenként 800,000 korona fix összeget és ezenfelül a gáz bruttó bevételéből három, illetőleg *tíz százalék részesedést ad a fővárosnak*. *Eltörli a társaság a gázmérő használati bérét, az órát ingyen adja a fogyasztónak és azokat ingyen tartja jókarban*. A három szobásnál nem nagyobb lakásokban, tehát az összes lakásoknak kilencven százalékában és az 1600 koronánál kisebb bérű üzleti helyiségekben a *világító gázárát husz fillérről 16 fillérré szállítja le*. (Nálunk a drága órabér mellett 32 fillér a gáz egységára!)

Az új szerződés lejártakor *ingyen és tehermentesen engedi át három légszeszgyárát és két gázóráját, az utcai csőhálózatot, minden hozzátartozó lámpával és a fogyasztóknál levő összes gázmérő-órákat*. A gázművekbe *harmincöt millió koronát fektet be*. Az *ingyen utcai gázvilágítás mellett arra*

is kötelezi magát, hogy *hétsházötven darab villamos ivlámpát helyez el a főváros utcáin és terein, ugyancsak ingyen, s azok világítását is ingyen adja*. *Évenként ötszázhuszszal szaporítja az utcai gázlámpák számát, amelyek világítását ingyen adja*.

Az aradi ember szinte beleszédül az előnyökbe, a melyeket a budapesti légszeszgyár kínál. *Es e mellett a gyár még mindig szépen keresne a fővárossal való üzletnél, különben nem ajánlana ilyesmit*. De bizonyítja ezt egy francia vállalat ajánlata is, a melyet ugyancsak a főváros légszeszvilágítására vonatkozólag adott be, s a mely még nagyobb előnyöket (egyebek között évi másfél millió korona részesedést) ajánl Budapestnek.

A gáz Aradon ép úgy gáz, mint Budapesten. Előállítási módja, költségei ugyanazok. Igaz, hogy a tömeggyártásnál a költség aránylagosan kevesebb s a tömegfogyasztásnál a nyereség több; de olyan sokat mégse tehet ki a különbség, hogy a budapesti példát Aradra aránylagosan alkalmazni ne lehetne. A budapesti gázgyár ajánlata világíthat rá, hogy Arad mennyivel adózik a bécsi tőkét képviselő gázgyárnak; s ez mutathat arra, mi a kötelessége a gázgyárnak, ha Arad várostól szíveséget kér, olyasmit, ami a gázgyárnak bizonyára nagy érdeke s a mi kétségtelenül csak növelné az eddig élvezett kővér hasznot. Ha Aradon is lejár a gázgyár szerződése és azt ezuttal nem felejtik el felmondani,

Álomlátók.

Írta: Barta Lajos.

A nyári éjszakában alszik a nagy magyar falu. A rónán fekszik a falu; a róna felett oly mélyen, oly sötétben kék az ég, hogy az már szinte fekete. A mély feketeségből tündökölnék elő a csillagok. A hold még késik, de a föld, a fűvek, fák, a végtelen növényzet felett mindenütt ott van annak az érzése, hogy mihamar megérkezik. Szellő sem mozdul, a titkos, me-rengő, álomteli esőndbe illatokat lehelnek a kertek és mezők virágai. Nagy sejtések, a föld hangulatai lengenek bele az éjhomályba, melyet csak a sárga csillagok fénye derít föl kissé. A falu, mint egy nehéz álmos tömeg, fekszik a síkon. A kertek hatalmas, öreg fáinak koronái, mint sötét gondok hajlanak házai fölé, melyek fala csak sokára fog fölfelhérteni, amikor a hold tejszínű sugárzása egyszerre tündérvé avatja a rónát. Távoli mezők, kertek sokaságának, a föld fiatal növényeinek, nagy füves területek harmatozásának üde hűvössége itatja át az éjszakát... Nincs semmi hang, csak a természet lélekdz, zaj nélkül, tökéletes esőnddel. A pillangó, mely a virágok kelyhébe mélyed, nem válik ki a sötétségből; mint egy parányi felhő imbolyog az illatos feketeségben... Semmi sem beszél az ember jelenlétéről. Ott benn fekszenek ők a háztetők alatt. Odakünn csak a természet érzik...

A nagy síksági faluban a sötét épületek közt áll egy nagy, csaknem félemeletes ház. Magas szemöldökös teteje a két végén le van csapva. Ablakai, mert sok ablaka van, mind sötétek. De később, mikor feljön a hold, megvilágítja azokat, mint nagy bárgyu tekintetű szemeket. A magas, csapott tetejű házban három szoba nyílt egymásba. A három szobában feküdt három álomlátó. Más-másfajta ember volt mindegyik, de ez éjszaka álmot látott mindegyik.

Anna lerugta magáról a takarót. Félig meztelenül feküdt az ágyon. Leányos formái kigyózó vonalakkal folytak bele a sötétségbe.

Anna félig szolgálni, félig magyarul tanulni jött a házba. Odahaza vagyonuk volt és Anna úgy érzett és gondolkodott, mint a gazdag és szűz parasztleányok szoktak. De a szive naivan jó volt.

A tavasszal Anna odahaza járt. Még hó feküdt akkor a hegyek közt. Egy falubeli barátja is vele volt; visszafelé pedig az édesanyja kísérte el egy darabig őket. Kegyetlen hideg volt, az út hosszú és nehéz. Ott-hon táncban is volt Anna és a férjhezmenésről is beszéltek neki. Odafelé bátyja jött eléjük szánval. Anna most erről az utról álmodott.

— Sikos az út Kati! Ugy-e sikos! Te vigyázz, mert beleesel a mélységbe, aztán ki

huz ki!... Hej de hideg szél fu, majd megfagyok! Te nem?

No ugy-e mondtam! Most belecsusztl a sánca!... Hej, csupa lucok lett a hótól a szoknyám alja! Most meg fu a szél, esontá fagy rajtam...

Csak mit akar ez a sok varju?... Ezek szeretnének belőlünk vaesorálni; az undokok!...

Mekkora hegyek! Sohasem láttam őket ekkorának! Csak honnan jön minden évben ez a sok hó!...

No te! Te Kati! Bizony istentelen vagy! Ha még egyszer beleesel az árokba, ott veszel. Jaj! Már én magam is alig tudok!... Fáradt vagyok nagyon; fázom... mondom vigyázz, mert bizony itt pusztulunk...

Ilyen ut vezethet a pokolba is!... Nem szeretnék ám odamenni te Kati... mikor az ember még ilyen fiatal!...

Csak még ezen a dombon tudjunk fölkapaszkodni! Ott már rájutunk a kocsitra... ott már könnyebb lesz...

Hallod a csengőt? Hallod-e Kati? Ez a Jani lesz! Jön a szánval... Látod a lovak, hogy gőzölnének... ni még mindig megvan a pejko!

No te Kati, mondom, hogy vigyázz!... Jaj, anyám, anyám!... te csak mindig ilyen vagy anyám! Nem teszed meg a szí-

bizonyára kapunk mi is olyan, vagy legalább ahhoz hasonló ajánlatot, mint most a boldog Budapest; miután azonban a gázgyár előbb kopogtat nálunk valamiért, — mi is igyekszünk azoknak az engedelmeknek legalább egy részét aktuálissá tenni.

A jövedelemadó.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, március 9.

Ma nagyon egyhangú volt a Ház ülése. A teremben állandóan kevés képviselő tartózkodott s inkább a folyosón lebzseltek. Ma a jövedelmi adót tárgyalták.

Részletes tudósításunk a következő:

Justh Gyula elnök pont tíz órakor nyitja meg az ülést. Alig néhány képviselő van jelen.

(Nincs kivétel.)

Elnök szólásra hívja Pető Sándort, aki a jövedelmi adó címéhez iratkozott fel.

Szentkirályi Zoltán jegyző: Nincs itt.

Elnök: A vitát bezárja.

Alig mondja ezt ki az elnök, belép a terembe Wekerle miniszterelnök és szólaní akar.

Elnök: A vitát már bezártam. A miniszterelnök urnak sem engedhetem meg a felszólalást.

Wekerle miniszterelnök szó nélkül leül.

Elnök elrendeli a szavazást. A Ház a javaslat címét változatlanul elfogadja.

Következik

a részletes tárgyalás.

Az első és második szakaszokat vita nélkül elfogadják.

A 3-ik szakaszhoz feliratkozott Vázsonyi Vilmos, Pető Sándor és Kelemen Samu.

Elnök konstatálja, hogy a feliratkozottak közül senki sincs jelen.

Wekerle miniszterelnök ajánl módosítást, melyben a napszámból eredő családi jövedelmeket kivonja a jövedelmi adó alól.

A Ház a szakaszt ily értelemben fogadja el.

A 4-től—12-ig terjedő szakaszokat vita nélkül fogadják el.

A 12. szakasznál

Vázsonyi Vilmos módosítást ajánl, mely szerint a jövedelmi adó alából vonják ki az egyenes adó pótlékát.

Sándor Pál: Képtelenségnek tartja, hogy a

már fizetett adók még a jövedelmi adó alá is oda vonassanak. Ilyet csak Wekerle tud beadni arany-pilulában.

Horváth József: Eljen Wekerle Sándor!

Az egész Ház erre hosszasan éljenzi a miniszterelnököt.

Sándor Pál: Ő is szívesen megéljenzi Wekerlét, mert ő a koalíció összetartója. Módosítást nyújt be, melyben a városi és községi adók vonassanak le a jövedelmi adókból.

Nagy Dezső: Maga is csatlakozik Sándor Pál felfogásához. Módosítást nyújt be, amelyben azt kívánja, hogy az adó alól mentesített iparvállalatok a jövedelmi adó alól is mentesítenessenek.

Eber Antal: Nagyjában egyetért Sándor Pállal. Módosítást ad be, amelyben bizonyos kamatjövedelmeknek adómentességet kíván biztosítani.

Polónyi Géza: Az adólevonásokat több vállalatnál kívánja rendszeresíteni.

(Wekerle válasza.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Válaszol az elhangzott ellenvetésekre. Mindenekelőtt kijelenti, hogy az ajánlott módosítások közül Eber Antalt elfogadja, mert az nem ellenkezik elvi álláspontjával. A jövedelmi adóknál ma azért kíván radikálisabb eszközökkel eljárni, mert egészen a legutóbbi időkig milliókra menő jövedelem eltitkolások fordultak elő. A községi pótlékról szólva, sokan itt több száz percentes pótlékról beszéltek. Ez tévedés. A községi pótlék ma átlagban nem magasabb 35 százaléknál. A jövőben még esökkenteni kívánjuk a községi pótlékokat. (Helyeslés.) A kontemplált adóreform absolute semmiféle képen sem fogja befolyásolni az értékpapírok árszóját. A legrosszabb esetben csak rövid átmeneti tünetek mutatkozhatnak. Az adómentes papiroknak jövedelmi adó alá vetése nem fog forgalmi, vagy jogi következményekkel járni. Kéri a szakasz elfogadását.

A Ház a szakaszt Eber Antal módosításával fogadja el.

Elnök tíz percre felfüggeszti a tanácskozást.

(Szünet után.)

Mezőfi Vilmos a 13-ik szakasznál azt kívánja, hogy a több gyermekes családok jövedelmi adóját szállítsák le.

Wekerle miniszterelnök felszólalása után a szakaszt változatlanul elfogadják.

A 16. szakaszt Wekerle felszólalása után néhány módosítással fogadták el. Néhány módosítást tettek Eber Antal felszólalására a 19. szakasznál, Bozöky felszólalására a 21. szakasznál. A vita folytatását ezután a Ház holnapra halasztotta.

A hidkölesön megsemmisítése.

A miniszter leirata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A hidkölesönt a kereskedelmi miniszter-oly feltételek mellett, mint azt a tanács javaslatára a közgyűlés megszavazta, nem hagyta jóvá. Ezt adja tudtul az a leirat, melyet ma küldött le a városhoz és amelyet a pénzügy-miniszterrel és belügyminiszterrel egyetértőleg hozott meg. Már tegnap megirtuk, hogy Barabás Béla közbenjárására elvi hozzájárulását nem vonja meg a pénzügyi művelet végrehajtásától s megengedi, hogy a kölesön felvétessék, ha... És amit ezután mond a miniszter, az bizonyítéka annak, hogy az Aradi Közlöny álláspontja felelt meg az igazságnak, mikor azt hangsúlyozta, hogy ezt a kölesönt nem szabad felvenni, mert a város a fővárosi bankok kartelljének ki van szolgáltatva.

A miniszter kimondja, hogy addig a kölesönhöz a város nem nyulhat, míg az általa három pontban megjelölt hallatlan és még a város kinos helyzete által sem indokolható szerződési pontokat a bankokkal újból megindítandó tárgyalások alapján meg nem változtatja és közgyűlésileg le nem tárgyalja.

A közgyűlés ugyanis elvállalta a kölesön utam járó bekebelezési és kikebelezési illetékek megfizetését, noha a város ingatlanokat egyáltalában nem köt le s a hatóság tehát arra sem fektetett kellő gondosságot, hogy hatvan évre kötelező szerződése szabatosan legyen megfogalmazva. Joggal kérdi a miniszter, miért vállal a város közönsége még olyan terheket is magára, melyekért ellenszolgáltatást nem kap. De ezt ne a város közönségétől, hanem azoktól kérdezze meg, akik a sűrűn hangoztatott aggodalmakkal szemben ezt a kölesönt elfogadhatónak mondták.

A legsúlyosabb és tényleges hadisarc jellegű feltétele a kölesönnek az, hogy a város egy esetleges konverzió esetén, melyet ugyan csak a kölesönadó bankoknál tartozik lebonyolítani, a melyen tehát a pénzintézetek nyernek, még az összes felmerülő költségeket is viselni köteles. A miniszter is oly rettentő tehernek

vem akaratját... Mit ér nekem a sok vagyon, hogy ha mint a fűszál, elszárad a szívem.

Mondom neked: az a szép esendő, az tetszik nekem! A szép esendő, aki pünkösöd előtt nálunk volt... De te mondd: a bognárhoz menjek! Mikor a bognár olyan esetlen. Szólok hozzá, nem tud mit felelni; csak azt mondja: két szép esikója van, hatszáz forintot biztosan kap érte...

Mit ér nekem a szép esikó anyám! A szobámba nem vezethetem, a pénzt, amit a bognár kap érte, a szívembe nem zárhatom, amikor majd mellette kinlódik a szívem...

De te csak ilyen vagy anyám! Azt mondd, hogy szeretsz! Miért nem engeded hát akkor, hogy a szép esendő járhasson hozzánk?

No látod! Itt van a kis kert! Itt meg a kis pad! De mind elhervadtak a violák!... A török szegfü is elszáradt! Miért hagyta őket elszáradni anyám?...

Meredek rossz domb ez! Eredj már vissza, mert megfagysz. Mi ketten a Katival csak elmegyünk, mert bennünk még fiatal a vér, meg hamar is járunk!...

Mint otthon a violák, úgy hervadok én el. No Isten veled anyám... Szívemen a levele anyám...

Egy rácsos ablaku szobában egy öreg asszony álmodott. Álmában ép rossz szellemekkel viaskodott. Összeaszott mellkasa forrón emelkedett és esett, tüdeje szörnyen fújtatott

és a levegő ijedt sipolás gyanánt hatolt ki fonnyadt ajkai közül. Egész testét gyötrelmes verejték ütötte ki és az iszonyat lobogott magasra felkopaszodott ráncos homlokán. Sovány keze kinn volt a paplan alól és azokkal mint két száraz bottal védekezve hadonászott.

A rómek, melyek élete babonáiból és szomorú napjainak könnyes szenvedéseiből keltek ki, rítörtek ilyenkor éjszakánként. Viaskodó ajka kinlódott a némaságtól. Azt szerette volna mondani:

— Jaj! Ne hántsatok! Irgalmazzatok!

Kezei fáradtan estek a paplanra; kimerült, megadta magát a rossz szellemeknek, melyek tüzes karmaikkal csapkodtak feléje és szétakar-ták szagatni életét. Ott feküdt agyonfáradva és alig élt.

De egyszerre világos és enyhe lett neki a szoba. Mintha a rácsos ablakon besütött volna a szelid hold: a zöld gyepp, mely az ablak alatt az udvarban kövéren virult, átjött a rácsos ablakon és lágy szőnyegként ágyáig hatolt. És a lágy, üde szőnyegen, a hold nyájas világosságában ott állt ágya előtt egy negyvenes, deresedő haja, nyírott szakállu, szelid szemű zsidó.

Csizma volt rajta és magyar ruha, ahogyan akkoriban viselték. Szelid szemével édesen és résztvevően nézett az asszonyra, a feleségére.

Az öreg asszony arcán békés üdvösség, boldog nyugalom terült szét. Kinyújtotta kar-jait a férfi felé és beszélni kezdett hozzá:

— Te vagy az, Hermann? Te vagy? Milyen jó itt tenálad! Csak tenálad jó, Hermann... Ugy-e eljöttél, hogy elvigyél magaddal? Jó is lesz nekem tenálad, édes Hermann!...

Tudod, mikor te elmentél a honvédekkel, én fogtam a tehenet a kötelenél, a kislányt a hátamra kötöttem, ugy menekültem, mert mindent összeégették...

Ugy-e azt nézed, milyen rongyos a kötényem... ne haragudj érte, édes Hermann, nincs több, csak ez az egy! De nem is kell nekem több; ugyis elmegyek veled, édesem...

A boltban ugyan sokféle portéka van; de nem adnak belőle; abból csak az idegennek adnak pénzért...

A fiókban sok alma van. Megkivántam az almát. A boltban nem volt senki, siettem, kivettem a fiókból egy almát, de épen bejött a Károly... megijedtem, elszedültem, elestem, nagyon megütöttem a fejem.

Károly azt mondta, édes Hermann, hogy a Reginához kell mennem!...

Künn a kertben nagyon sok szép virág van... Mindig csak sírok, sírok édes Hermann, a kertben virágok közt. Miért nem jössz már én értem lelkem? Rossz már nekem nagyon itt. Nyolevan éves vagyok, utnak indulhatok már édesem... Pedig én majd megszoktam, míg fölneveltem őket... a tehenet... hiszen emlékszel... úgy börog a mellem, olyan nehéz mindig a szívem: nagyon nagy sötétség van az én lelkemben. Her-

tartja ezt a kikötést, hogy nemcsak a megváltoztatását, hanem a szerződési pont eltörlését kívánja.

Végül arra a formahibára mutat rá, hogy mindhárom kölcsönt nyújtó pénzintézetnek biztosíték fejében első helyen köti le a város a közjövödelmeit.

Elrendeli tehát: azonnal lépjen a város újból érintkezésbe a bankokkal és bírja rá azokat, hogy a miniszter által tett intézkedéseknek megfelelő nyilatkozatot állítsanak ki, illetve ilyen értelmű szerződés változtatásba egyezzenek, hogy az új kötelezvények kiállíthatók legyenek.

A tanács még ma éresítette a bankokat a miniszteri leirat rendelkezéseiről és kérte a nyilatkozatok beküldését. Ha ezek megérkeztek, rendkívüli közgyűlést hívnak egybe s ez újból tárgyalja a kölcsönügyet.

VIHAR UTÁN.

Szélesend a politikában.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 9.

A tegnapi értekezlet és Kossuth Ferenc levele után egyelőre szélesend állott be a politikai helyzetben. Kossuth levele újból egységessé tette a függetlenségi pártot, amely most már nem fogja erőszakolni a bankügyek parlamenti tárgyalását. A helyzet most már főképp az osztrák kormányval való banktárgyalások eredményétől függ. A kormány azonban nem várja be összetett kézzel ezt az eredményt, hanem erősen készülődik a fuzió alapján való új pártalakulások keresztülvitelére.

A politika mai eseményeiről következő tudósításban számolunk be:

Fuzió hírek.

A függetlenségi párt tegnapi értekezletén lefolyt események csak tisztázták a politikai helyzetet, de nem változtatták azt meg. A helyzet annyiban nyert tisztázást, hogy a párt ismét Kossuth Ferenc mellett tömörül. Ez mindenestre eredmény a függetlenségi pártra nézve, de éppen Kossuth levele bizonyította annak,

hogy a mai pártviszonyok sokáig már fenn nem maradhatnak.

Az egész parlament ma Kossuth Ferenc levelének hatása alatt állott. Minden oldalon megegyeznek abban, hogy az nevezetes politikai cselekedet. A hatvanhetesek ujjongva fogadják:

— A fuzió bejelentése — beszéltek a folyosón. Egy okos, nyugodt államférfiu kritikája a függetlenségi pártból.

A függetlenségi párton is sokat tárgyalnak a fuzió lehetőségéről. Egy függetlenségi képviselő megkérdezte Andrássy Gyula grófot, mi a véleménye Kossuth leveléről. A belügyminiszter ezt mondta:

— Ismertük a levél tartalmát már tegnap délután és úgy képzeltük a dolgot, hogy meglesz a maga nagy hatása. Ugy hiszem ez a levél jó időre rendet teremt a függetlenségi pártban. Mégis a helyzet ma is válságos és fölöttébb szükséges, hogy mielőbb elkövetkezzék az új alakulás. De ennek sürgősen, mielőbb meg kell történni!

A helyzet tisztázását megakadályozza Kossuth Ferenc betegsége. A kereskedelmi miniszter állapotáról ugyan ma kedvezőbb hírek érkeztek, de bizonyosnak mondják, hogy Kossuth három hétnél előbb aligha lesz abban a helyzetben, hogy a bécsi banktárgyalásokban résztvegyen és a fuziót kellőképpen előkészítse.

A balpárt és a függetlenségi párt.

Tegnap hire szállt, hogy a balpárt be akar lépni a függetlenségi pártba, hogy az önálló bank táborát ott erősítse. Ezt a közlést éjjel a balpárt értekezletéről kiadott kommuniké alaptalannak mondta. Hogy azonban a dolog nem egészen alap nélkül való, ennek az alábbi nyilatkozat a tanúsága:

Nyilatkozat. A mai reggeli lapokban az áll, hogy a balpárt teljes határozottsággal megcáfolja ama híreszteléseket, hogy a függetlenségi kormánypártba belépni szándékozik. A balpárt tegnapi tanácskozásáról egy hivatalos tudósítást adott ki, melynek minden szavát előre megtárgyaltuk. Ebben a tudósításban ama „cáfolat”-ról szó sem volt, tehát a „cáfolat” a balpárt tudta nélkül került a lapokba. Az én egyéni nézetem pedig az, hogy míg a függetlenségi és 48-as párt a két 67-es párttal koalícióban van, addig szó sem lehet a belépésről, mert nem is pártkérdés, hanem a magyar államnak eminens érdeke, hogy a koalíciós kormányforma sürgősen kimuljék. Csak mikor a

függetlenségi és 48-as párt megszabadult a két 67-es párt koloncától: csak akkor lesz aktuális a felett még csak gondolkozni is, hogy belépünk-e, vagy nem. Budapest, 1909. március 8. Bozók Arpad dr., balpárti képviselő.

Az agráriusok és a telepítési törvény

Ma nyújtotta be Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a telepítési törvényjavaslatot. A javaslatot különösen az agráriusok sürgették erősen és az ő kérelmükre került az ma a Ház elé. Nagy Emil és Bethlen István gróf ma arra kérték Andrássy Gyula gróf belügyminisztert, hogy járuljon hozzá a telepítési törvényjavaslat sürgős tárgyalásához, Andrássy ekkor így felelt:

— Nem akarom továbbra is viselni a támadások és szemrehányások súlyát. Állandóan gyanúsítanak azzal, hogy megcsebeztem a válság kitörését és a helyzet tisztázását. Elég, ha a Ház most már csak a kongruát tárgyalja.

Mikor a képviselők újra meg újra kapacitálni kezdték, Andrássy így szólt:

— A dolog a minisztertanács elé tartozik. Ha a kormány elhatározza a javaslat sürgős tárgyalását, én nem leszek ellene.

Az agráriusoknak ezenkívül még értekezletük volt ma a képviselőházban. Elhatározták, megkérlik a kormányt, hogy a román és a szerb kereskedelmi szerződéseknél legyen éber figyelemmel a magyar gazdasági érdekekre. Ivet is köföztek, melyen egy pártközi értekezlet összehívását sürgetik a gazdasági érdekek megóvása végett.

A Ház programja.

A Ház március 15-én, szombaton és hétfőn nem tart ülést. Azután husvétig állandóan dolgozni fog, a husvét szünet pedig március 30-ától április 15-ig tart. Tárgyalás alá kerülnek az adójavaslatok befejezése után a kongrua javaslat, a telepítési javaslat, apróbb vicinális javaslatok.

A Ház összeférhetlenségi állandó bizottsága március 30-án délután tart ülést, melyen tárgyalni fogja a Széll Kálmán ellen tett összeférhetlenségi bejelentést.

Justh audienciája és a mai helyzet.

Egyik fővárosi estilap jelentése szerint a király Justh Gyula legutóbbi audienciája alkalmával megkérdezte az elnököt, hogy hajlandó-e a függetlenségi párt a katonai kérdéseket úgy megoldani, hogy a vezérleti s vezényleti nyelv vitássá lett ügye egyszermindenkorra megoldassék. Justh erre állítólag azt válaszolta, hogy a kérdéseket pihentetni lehet. Justh ezután előadta egy esetleges új függetlenségi kabinet programját, amelyben a választói reform is befoglaltatnék, de nem az Andrássy-féle alakban. A király hír szerint helyeslőleg vette tudomásul az új alakulás szükségét és erre volnának visszavezethetők a mai események is.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi angol-klubból. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Az angolklub tagjai felkéretnek, hogy az e hó 14-én d. u. fél 5 órakor a városháza dísztermében, Mrs. Carrie Chapman-Catt (New-York) a nők választójogi világszövetségének elnöke, angol nyelvű előadásán és este a központi Szálló éttermében tartandó közös vacsorán (étlap szerint, megjelenni sziveskedjenek. Az igazgatóság.

(*) Választmányi gyűlés. Az „Asztalos Sándor Társaság” mint szoborbizottság szerdán este 8 órakor hivatalos helyiségében választmányi ülést tart, melyre a tagok ezuton is meghívotnak. Az elnökség.

mann! . . . Ugy-e elviszel magaddal? Tenálad jó lesz. Hadd nyugszom én már meg, édes Hermann! . . .

*

A harmadik szobában fiatal férfi feküdt és álmodott. Sovány volt, halavány arcu, bágyadt. Homloka világítón magas és tiszta, becsukott szeme alatt szünetes kétség. Ritkás szakál verte az állát és hosszú, világító arcával olyan volt, mint a nazareti. Csak egy lepedő takarta és szenvedő kifejezésével, hosszú, sovány, elnyult tagjaival mintha a keresztből emelték volna le . . .

O, szomorú nap volt megint ez a mai. Érezte megint a fekete földnek terhét, amelyből indult, ősei nehéz parasztagyának bénító súlyát, mindama századok fájalmát és maró gyöttrődéseit, melyet ifjusága vajadásainak kellett átfinomítani . . . Mint erdőn a szélből vetett mag, új kor csirázott őstelevény lelkében. Költő volt és lángész: az irodalom új századának belőle kellett megszületnie! De ah, sohasem fogja megérni a gyönyörteljes napot, midőn abból, ami oly sűrű, nehéz, zavart és csak villámlásoktól áthatott felhőként fekszik agyában, ragyogó megtisztultsággal kél ki megváltó egyénisége . . .

A zappalok kinjait im visszahozza az éjszaka álma.

O, borzasztó az! Miért élni, mikor meddő

a vajadásnak ez a kinja . . . nincs a világon semmi, mit kellene itt keresni? . . . Az ember itt már mindörökre megbukott . . . Ez a vak, kiegészített csillag miért kereng a tönkrement nagy embersokasággal . . . Az örök hiábavalóság már kitátotta száját és mindjárt el fog nyelni mindent az alaktalan és színtelen létneküliség . . .

Irtózatossá, mely összeszáritja a csontot és bőrt! Irtózatossá nyomás, mely örjít, amint az agyra nehezül . . . A légköri levegő súlya ez, mely mindjobban és jobban érezhetővé válik.

Sárga pusztai homokon fekszik és szeme elhomályosul abban a rettenetes sárgaságban, mely a levegőt föl egész az égig tompán átizzítja . . . láthatatlan világégés dögvészes fénye . . . a világpusztulás bomlott tüzeiben, a megroskadni készülő ég átizzott atmoszférájában megjelennek a világba zuhant napok: sápadt napok . . . egymásután: egy . . . kettő . . . három . . . Lassan, széles szárnyaival uszik erre-felé egy nagy kopott keselyű . . .

*

Távol ugatni kezd egy kutya; a kakasok kukorékolnak; valaki megzörgeti künn az ajtót és az álmodók felriadnak . . . Künn hajnal van; harmatos, üde hajnal.

Barabás Béla Aradon.

Beszélgetés a képviselővel. — Adományok a veszthelyre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 9.

Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő ma reggel Aradra érkezett és néhány napig itthon marad. Barabás szerdán résztvesz a városi közgyűlésen, melynek egyik pontja tudvalegleg éppen az ő indítványa lesz a veszthely megváltására indított országos akció érdekében. Ez az akció most teljesen lefoglalja Barabást, aki mint az aradi tizenhárom bizottság elnöke, mindent személyesen és a legnagyobb buzgósággal intéz el e hazafias cél elérésére.

Ma délután is, mikor munkatársunk a lakásán felkereste, éppen azokat a leveleket írta alá, melyeket mint a bizottság elnöke, az országgyűlési képviselőkhez és főrendekhez fog intézni, adakozásra szólítva fel azokat a veszthely megváltására. Ezekon kívül gyűjtőleveket küld majd a megyék főispánjainak, alispánjainak, hogy amilyen gyorsan csak lehet, együtt legyen a szükséges összeg. Ez a munka képzhet sok dolgot ad Barabásnak, aki, mikor munkatársunk tőle a politikáról kérdezősködött, így felelt:

— Nem érek én rá most politizálni! Minden időmet a veszthely ügyének szenteltem és remélem is, hogy sikerül eredményre segítenem azt.

— Mégis mi a véleménye képviselő urnak a válságos helyzetről? — kérdezte munkatársunk.

— Válság nincsen — mondotta Barabás. A tegnapi értekezlet demonstrálta a függetlenségi párt egységét, Kossuth és Apponyi pedig kijelentették, hogy ha a kartell-bankra vonatkozó tárgyalások eredményre nem vezetnek, mindketten a legnagyobb határozottsággal az önálló bank mellé állanak.

Elmondotta ezután Barabás, hogy a március 15-iki ünnepet kerületében, Nagykőrösön tölti. Onnan Budapestre utazik, ahol március 16—18-án résztvesz az országos színészkongresszuson, amelyre az aradi szintársulat képviselőjének választotta meg. Holnap este a Központi szállóban levő sör-asztaltársaság Barabás tiszteletére vacsorát rendez.

Alább közöljük végül a Barabáshoz újabban és a beérkezés sorrendjében érkezett adományokat, melyek mint a veszthely megvásárlására szánt alap az Aradmegyei Takarékpénztárnál 20291 sz. betétkönyvre vannak elhelyezve. A képviselő az adományokról a következő kimutatást készítette:

Hajagos László gimn. tanuló, Komárom 5 K, Zsolnay Sámuel Berettyóújfalui 5 K, Szondy Mátyás kir. táblabíró Zombor 13 K, Madzsar Károly dr. kir. táblabíró Kassa 10 K, Méhes József és neje Nagycsalomja 10 K, Zugló és környéke függetlenségi és 48-as párt 106 K, Domonkos Lajos Arad Virágh Lajos utján 20 K, „Aradi Közlöny” szerkesztőségének első gyűjtése 69 K, Klopodiai iskolás fiúk és gyűjtésük 3950 K, Lukácsy Lajos ügyvéd Arad 11 K, Glück Frigyes Pannonia szállodás Budapest 200 K, Zolnay Jenő dr. megyei tiszti ügyész Budapest 20 K, „Aradi Közlöny” beküldi az aradi tanítók bálján Tóth Ilona tanítónő gyűjtését 3640 K, Csernyus Pál dr. zombori megyei tiszth. tiszti főügyész beküldi Rittinger Antal gimn. igazgató estélyén eszközölt gyűjtés eredményét 33 K, Dezsőffy Emil beküldi a nagykáti Kaszinó adakozását és gyűjtését 30 K, Csanádapátifalvi hitelszövetkezet 13 K, Lázár Zoárd orsz. képviselő 50 K, özv. Velicsné urnő Budapest 20 K, Papp István Csákova 5 K, Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja Budapestről a newyorki magyar amerikai bank nevében beküld 20 K, Halász Jenő és József egyetemi hallgatók 2 K, If-

jusági önképző egyesület Püspökladány 650 K, Bonis Bernát Husztról 5 K, Ilonka, Mária, Erzsike Brűx (Csehország) 6 K, Sümegei Vilmos orszgy. képviselő 50 K, Barta Odön orszgy. képviselő 50 K, Magyar Gyula kereskedő Nagykőrös 20 K, Reithoffer János Vizaknáról az iparosok báljának gyűjtéseként beküld 940 K, Kaszinó egyesület Nagytapolcsány 20 K, Temeskubini községi népiskola 2486 K, Kurucz Géza urad. intéző Poroszká 5 K, Tabakovits György dr. ügyvéd Budapest 10 K, Egry Béla dr. orsz. képviselő 1004 K, Szatmárvármegyei Takarékpénztár 10 K, „Magyarország” kiadóhivatala beküldi Koós István adományát 200 K, dr. Sándor Lászlóné urnő Budapest 10 K, összesen 115470 K. Arad, 1909. március 8. Barabás Béla dr. orszgy. képviselő.

Fenyegetnek a szerb bandák.

Szerbia készülődései.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 9.

A belgrádi nemzet-védelmi bizottság mai ülésén megint háborus hurokat pengetett. Kimondotta, hogyha Szerbia nem kap területi kárpótlást, bandaharcot indítanak a monarchia ellen.

A Belgrádból jövő egyéb jelentések nagyon megnyugtatók. Szerbia és Oroszország ugyilátszik csak haladékot akar nyerni a további készülődésre. Erre vall az is, hogy Oroszország Franciaország útján most újabb diplomáciai bonyodalmakat akar előidézni.

Mai távirataink, melyek egyike egy véres pétervárad-i összeütközésről is ad hírt, itt következnek:

Bandaharcra fenyegetnek

Belgrádból táviratozzák: A nemzeti védelmi bizottság ma ülést tartott, amelyen 30 szkupstina-tag és azok a tisztek vettek részt, akik az önkéntes hadtestek parancsnokaiul vannak kiszemelve. A trónörökös megbízásából Pallavic örnagy beszélt, aki a leghesebb hangon támadta azt a híresztelést, hogy a kormány lemondott volna a területi követeléséről. Abban az esetben, ha Szerbia nem kapna kárpótlást Bosznia területéből, a bandamozgalmat fogják magukévé tenni, amelyet először O-Szerbiában fognak megindítani.

Péter király ma aláírta azt az ukázt, amely szerint az összes katonaszökevények kegyelmet kapnak.

Véres összeütközés Péterváradon?

Belgrádi távirat jelenti: A belgrádi lapok azt a szenzációs hírt közlik, hogy néhány nappal ezelőtt Péterváradon véres katonai összeütközés volt. A jelentés szerint a cseh tisztek összeverekedtek az osztrák és a magyar tisztekkel. A verekedésből véres esata keletkezett, melynek folyamán hetven cseh tiszter agyonlöttek. A német és magyar tisztek közül többen megsebesültek.

Ezt a táviratot eddig egyáltalán nem erősítették meg és sem Budapest, sem Bécsben nem tudnak a pétervárad-i harerről. Pétervárad közvetlen Ujvidék mellett van és egyik legerősebb védőbástyája a délvidék-

nek. Hatalmas katonai erődítménye van s állandóan sok tüzértisztet vezényelnek ide.

Hadi készülődések.

Szabadkáról sürgönyzik, hogy ott azon a címen, hogy Törökországnak vásárolnak lovat, bizottság jelent meg, amelyről azonban azt gyanítják, hogy Szerbia számára vásárol. A hatóság ily irányban nyomoz.

A hadügyminisztérium — mint Fiuméből jelentik — táviratilag kibérelte a magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság „Dániel Ernő”, „Villám” és „Maros” nevű gőzöseit élelmiszerek, hadiszerek és széna szállítására. Ezekből az árukból a tegnapi és mai nap folyamán a hadvezetőség külön vonatokon nem kevesebb mint 240 vaggont szállított már Fiuméba. A kibérelt gőzösök, melyeket a hadügyminisztérium bizonytalan időre lefoglalt, Metkovicba, Theodosaba és Gyavozába fogják a különböző hadiárukat szállítani. A mai éjszaka és a holnapi nap folyamán további 110 vaggon élelmiszert, legnagyobb részt konzerv ideérkezése van jelezve.

A monarchia a konferencia-terv ellen.

Egy párisi jelentés szerint Oroszország, Anglia, Franciaország és Olaszország egy nemzetközi konferencia összehívását ajánlják a monarchiának, amelyen a szerb diplomaták, mint a nemzetközi Duna-bizottság tagjai is jelen legyenek. A bécsi külügyi hivatal kijelenti, hogy a nagyhatalmak e tervéről ott semmit sem tudnak. Bécsben nem hiszik, hogy a francia kormány Oroszország érdekében a konferencia tervének újabb felvetésével még bonyolultabbá tegye a helyzetet. A közös külügyminisztériumban meg vannak győződve, hogy Németország ragaszkodik ahhoz, hogy a mi akaratunk ellenére összehívandó konferencián nem fog megjelenni és hogy Franciaország nem fog közreműködni a hatalmak két táborba való osztásában. A konferencia tervét, ha Oroszország és Franciaország mégis felvetnék, Bécsben bár udvariasan, de határozottan visszautasítják. A helyzet a bécsi mérvadó körök szerint ma is nagyon komoly. Meg vannak győződve, hogy Oroszország és Szerbia a monarchiával alattomos játékot űz.

Lemond vagy nem mond le?

Bécsből táviratozzák: Autentikus helyről értesül a N. Fr. Pr., hogy a belgrádi kormány válaszjegyzékének tartalma a következő:

Szerbia érdekeinek védelmét Oroszországra és a barátságos hatalmakra bizza, a monarchiától ellenben nem kíván semmit. A szerb kormány híven a szkupstina határozatához, nem mond le követeléséről.

Ezzel szemben egy párisi távirat szerint Szerbia tegnap délután elküldte körlevelét a hatalmaknak, köztük Ausztria-Magyarországnak is és e körlevélben lemond minden területi követeléséről.

A szerb hadiszállítmányok.

Londonból táviratozzák: A Times jelenti Konstantinápolyból: Ama beszélgetés során, melyet Nenadovics konstantinápolyi szerb követ tegnap a nagyvezérrel folytatott, az utóbbi felemlítette, hogy az osztrák-magyar nagyövet erélyesen tiltakozott a szerb hadiszereknek török területen való átszállítása ellen. A Szalonikiben már utban lévő készleteket illetőleg nem fognak nehézségeket támasztani, de a további küldeményeket már nem fogják ilyen kedvezményben részesíthetni. Ami a dinamitot illeti, az angol és francia bányatársaságok szükségletét rendeltetési helyükre fogják száll-

litani. Végleges válaszát a nagyvezér szerdára ígerte.

Az alattomos Oroszország.

Berlinből táviratozzák: A Voss. Zig. azt írja, hogy Oroszország újabb sakkhuzast tervez a monarchia ellen a Balkánon. amire Bulgáriát használja fel. Bulgária, mely mióta kiáltotta függetlenségét, Ausztria-Magyarországtól mindent elért, amit csak elérhetett. már rég megint elfordult Ausztria-Magyarországtól és egyelőre, ameddig onnan előnyököt várhat, ismét Pétervárnak engedelmeskedik. Onnan arra ösztökélik Bulgáriát, hogy Szerbiával lépjen megegyezésre. Hogy mit kap ezért Bulgária, azt egyelőre nem tudják és csak akkor fog kiderülni, amikor a Bulgária által fizetendő pénzbeli kárpótlásra vonatkozó orosz-török egyezséget megkötik. Azokon a pénzbeli előnyökön kívül, melyek Bulgáriát ennél az egyezségnél kecségtetik, Isvolszki Péter királynak legutóbbi pétervári tartózkodása alkalmával valószínűleg értékes politikai ígéretet is tett. Oroszország ugyanis minden áldozatra kész azért, hogy Bulgáriát Szerbiával. Ausztria-Magyarország ellen irányuló éllel egyesítse.

A klagenfurti magyar huszárok.

Brutális ítélet!

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 9.

Mi magyarok csak a legritkább esetben értesülünk azokról a kegyetlenkedésekről, amelyekben katonáinknak az idegen és ellenséges, osztrák garnizonokban részük van. A sajtónak csupán elvéve jut a tudomására egy-egy ilyen felháborító eset, a delegációnak pedig egyéb a dolga, minthogy efféle csekélységekkel foglalkozzék.

Most egy klagenfurti hadbírói ítélet került nyilvánosságra, mely mindenütt nagy megütközést és őszinte részvétet kelt, ahol az eset részleteit ismerik.

Még a múlt év decemberében történt, hogy a Klagenfurtban már tizenegy év óta állomásozó 6-ik magyar huszárezred öt embere Villach városában betért egy kisebbszerű vendéglőbe, ahol éppen táncmulatságot tartottak. A huszárokat a jelenlevő civilek nagy barátsággal fogadták, csakhamar jókedvűen összeismerkedtek egymással s vidáman folyt a mulatság mindaddig, amikor egyszerre csak több haragos rendőr rontott be a helyiségbe.

— Hogy mernek táncolni, hát nem tudják, hogy már elmúlt a záróra? — kiáltották felbőszülve a hős legények s mérgesen mutatnak a fali órára, mely már csakugyan öt perccel mutatott a hivatalos záróra után.

A mulatozók erre abbahagyták a táncot, de a rendőrök nem elégedtek meg azzal, hogy a parancsukat készségesen teljesítik, hanem teljes erélylyel hozzáfogtak a rendesináláshoz. Főképen az öt magyar huszár volt szálka a szemükben. Kapóra jött nekik, hogy a huszárok kardja a vendéglő fogasán lógott, — így sokkal nagyobb bátorsággal léphettek a védetlen fiúk ellen akcióba. Erre nem is nagyon kérték magukat. Egyszerűen ide-oda lökdösni kezdték a magyar katonákat s nem véve tudomásul, hogy a jámbor fiúk egy légynek se vétettek, (a huszárok, akik egri legények, egy szót se tudnak más nyelven, mint magyarul) röviden kijelentették, hogy letartóztatják őket. Mikor az egyik huszár a fogashoz akart lépni, hogy a kardját leakassza, a rendőrök egyike felkapta a puskáját s hasba lőtte a szerencsétlen fiút. A lövés talált, még pedig oly su-

lyosan, hogy a megsebesült ember még most is élet-halál közt színlődik a rabkórházban. A többi négy fegyvertelen legényt pedig megkötözve, szégyenszemre kísérte be a tizenkét fegyverkezett rendőr a kaszárnyába, ahol hivatalosan átvették és zár alá helyezték őket.

Most, a múlt héten ítélkezett a klagenfurti hadbíró, mely az ottani osztrák ezredék tisztjeiből és legénységéből áll, a négy magyar huszár fölött és a helyett, hogy a rendőrök gaz brutalitásaiért elégtételt adott volna nekik, hat-hat hónapi váragságot mért az ártatlan fiúkra.

A Swärdström hangverseny jövedelme

Pör az aradi járásbíró előtt.

— az aradi közlöny tudósítójától —

Arad, március 9.

A sokat emlegetett Swärdström-koncert, még mindig nem került le a napirendről. Az estély jövedelme ugyanis most pórt eredményezett. A kvartetnek ez a legújabb eseménye. A napokban per indult az aradi kir. járásbírósnál, amelyben a felperes azt vitatja, hogy ő Weisz Leó könyvkereskedőnek, a kvartett impresszáriójának társa volt és ezen az alapon követeli az estély jövedelmének felét: ezer koronát. A bíróság az érdekes ügyben március 22-én fogja a tárgyalást megtartani. A per előzményei a következők:

Lénárd Vilmos, az „Első Leánykiházasító Egyesület” aradi fiókjának titkára, a mai napon Weisz Leó könyvkereskedő ellen ezer korona megítélése iránt keresetet adott be az aradi járásbírósnál. A keresetben azt adja elő, hogy ő Weisz Leóval mindennemű hangversenyek rendezésére társaságba lépett oly módon, hogy együtt finanszírozzák a koncerteket és úgy a veszteség-, mint a nyereségben egyenlő arányban részesülnek. Az első koncert — Belucioni olasz énekesnő — a hatósági engedély megtagadása miatt meghiusult s így ő — Lénárd — szó nélkül megfizette az előzetes költségeknek rá eső fele részét: husz koronát. A Swärdström-hangverseny kétezer koronát jövedelmezett, amelyből Weisz Leó nemcsak ezer koronát, hanem egy fillért is vonakodik neki kiszolgáltatni. E miatt kéri vele szemben a megillető fele jövedelemnek a megítélését.

Ezzel szemben Weisz Leó előadja: igaz ugyan, hogy Belucioni olasz énekesnő hangversenyére társas viszonyba lépett Lénárd Vilmossal, de ezt a hangversenyt a rendőrség nem engedélyezte s így azt nem tartották meg. Nem sokkal ezután jelentkezett nála Lénárd, hogy közösen hozzák el Aradra a triesti kvartetet. Mire ő így válaszolt:

— Elég volt nekem az eddigi: több üzletet magával én nem csinállok.

— Ezután megszünt közöttünk, — mondja Weisz a védekezésében — minden összeköttetés. Rendeztem a Fráter-hangversenyt, Lénárd felém se nézett: nemsokára rendeztem a Swärdström-koncertet: Lénárd is váltott két jegyet a hangversenyre. Már tudtam rég a koncerten, amikor egyszerre előállott Lénárd és ezer koronát követelt tőlem az estély fele jövedelme címén az állítólagos társaszerződés alapján. Miután közöttünk semmiféle szerződés nincs, illetve az egyedüli esetre kötött társasviszony megszünt, megtagadtam a követelés teljesítését.

Az ügyet éles Simon kir. járásbíró fogja tárgyalni, aki majd a bizonyítékok alapján bírálja el, hogy kik is voltak a Swärdström-hangverseny impresszáriói?

Törvényjavaslat a telepítésről.

A földmives nép állami védelme.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 9.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ma terjesztette a képviselőház elé a telepítésről, az ingatlan feldarabolásról és egyéb birtokpolitikai intézkedésről szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat tizennégy fejezetből és háromszázhatvanötödik szakaszból áll. Indoklása százhetvenöt lapra terjed. A javaslat tartalmának vázlatát a következőkben foglalhatjuk össze:

A javaslat első része általában a telepítésről és a telepesekről szól, majd a különböző telepítési módokról intézkedik. Az állami telepítés intézője, a földmivelésügyi miniszter a következőket terjesztette elő:

Egynél több állami telephelyet senki sem kaphat. Az új telepesnek az általános feltételeken kívül legalább annyi vagyonának kell lennie, amennyiből a telephely első gazdasági felszerelését beszerezheti, a telephely vételárának legalább 10%-át a megszállás előtt lefizetheti, vagy két évi járadéknak megfelelő összeget óvadéknak letehet. A középbirtokosnak a vételár legalább husz százalékát, illetve legalább öt évi járadéknak megfelelő óvadékot kell letennie. A telepesek a telepítési hatóság felügyelete alatt állanak. A telephelyek e hatóság engedélye nélkül sem gazdaságilag, sem jogilag fel nem oszthatók, se nem egyesíthetők, sem át nem ruházhatók. Telephelyre öröklés csak akkor állhat be, ha az állam a visszavásárlási jogát a telepes elhunytakor nem gyakorolja.

Azután áttér a javaslat a magántelepítésre. A magántelepítéshez és telepítési szerződés kötéséhez, a telepítési hatóság előzetes engedélyét kell megszerezni és a szerződés csak a telepítési hatóság jóváhagyásával válik érvényessé. Az engedély a megadás után is visszavonható, ha az alkalmatlansági okok valamelyike utólag konstatáltatott, de csak addig, míg a telepes a tulajdonjogot meg nem szerezte. A vétkes fél a másiknak, tehát a telepítő a telepesnek és viszont ilyen esetben kártérítéssel tartozik. A telepítési szerződés jóváhagyásával egyidejűleg a magántelepítést a földmivelésügyi miniszter közérdekűnek nyilváníthatja. Ennek jogi következményei: a telepeseknek a hatóság általi megválasztása, a visszavándorlási jog az államra hárulása: a kisajátítási jog igénybe vehetése a telepítési hatóság útján, azoknak az állami adókedvezményeknek és támogatásoknak kiterjesztése, amelyek az állami telepítéseknek vannak megállapítva, a földmivelésügyi miniszter és a többi illetékes miniszterek egyetértő, külön intézkedése alapján.

A törvényjavaslat negyedik fejezete az ideiglenes haszonbérleti telepítésről szól. Ez a telepítésnek eddig nálunk nem szabályozott formája s célja nyilván az, hogy a kötött formájú birtokokon is létesíthető legyen a telepítés megfelelő formája. Mielőtt a forgalmi korlátoltság megszűnik, a tulajdonos köteles a haszonbérleti telepítés tulajdoni telepítését átválttatni. Ilyen ideiglenes haszonbérleti telepítés kötött birtokokon a földmivelésügyi miniszter engedélyezhet.

A telepítési alap áll a földmivelésügyi miniszternek tizenkét esztendő alatt rendelkezésre bocsátott százhusz millió koronából, a előbbi telepítési törvény által alkotott hat millió koronás telepítési alaphoz és ennek az alapnak gyarapítására. 1901-ben engedélyezett százhatvanezer K-ból, végül, az államnak telepítési vagy feldarabolásra alkalmas és más közelettel szolgáló ingatlanokból. A javaslat behatóan rendelkezik a visszatelepítésről, a parcellázásról, járadékról, az átköltözéssel kapcsolatos haszonbérletekről, a haszonbérlet társulatokról és végül a különböző rendelkezéseket sorolja fel.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Az elcsereált férj.

Utazás egy hisztérikus asszony körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A bécsi lapok írják, hogy egy sörkereskedő tragikomikus esetén mulatnak most a jó wiesbadeniek. A sörkereskedő tragikuma ott kezdődött, hogy egy nő néhány hét előtt az utcán való sétáltában elálta utját és kérlelni kezdte ily szavakkal:

— Csakhogy megtaláltalak! Jöjj vissza, édes férjem, Lajos.

A megszólított mód nélkül elesodálkozott. Sem Lajosnak nem hívták, sőt férj sem volt soha életében, bus agglegénységet élt mindeideig, azt gondolta tehát, hogy a szegény asszony megőrült. Az asszony elérte gondolatát, megfogta a kereskedő karját és most már ingerült hangon mondta:

— Nem vagyok őrlt, hiába szeretnéd. Hat esztendeig nyomorultul magamra hagytál és most sem vagy hozzám becsülettel. Kérlek, jöjj vissza.

— Hagyjon békét, — igyekezett megszabadulni már az asszonytól a kereskedő. És már indult is.

— Tellmann, — kiáltott utána az asszony.

— Én nem vagyok Tellmann, hanem Lohde — felelt ingerülten a kereskedő és ott hagyta az asszonyt. A dolog azonban nem maradt annyiban. Uglátszik az asszony igen közlékeny természetű, mert másnap ismerősei sorra vizitáltak Lohdenél, azzal, hogy hallották, Lohde tulajdonképpen álnév alatt él és hűtlenül elhagyott felesége Wiesbadenben lakik. Lohde majd szétpattant a dühtől, de a dolgon nem tudott segíteni. Sőt az ügy bonyolódott. Idézést kapott a bíróságtól. Az asszony hívta perbe az állítólagos férjet.

— Tellmann, — szólította meg az asszony a bíróság előtt.

— Lohde vagyok, — mondotta ez dühösen.

— Azt majd meglátjuk! — mondta a bírós. S jöttek a tanúk. Kettő. Ránéztek Lohdera és egyik úgy, mint a másik, határozottan kijelentette, hogy Tellmannal állanak szemközt. Lohde esküdözött, dühöngött, a bizonyítékokkal szemben azonban tehetetlen volt, s nem tehetett mást, minthogy ő is tanukat jelentett be. Új tárgyalást tüztek ki. Közben egyre-másra kapott leveleket Tellmann névre, miután a városban elterjedt a hír, hogy ez az igazi neve. Közben az árvaszék is elővette Lohdet:

— Hová tette a kis fiát?

A szegény ember már majdnem megőrült. A tanúk igazolták, hogy valóban Lohde a neve, 48 éves, míg Tellmannnak most 64 évesnek kellene lennie. Az asszony ennek dacára megmaradt állítása mellett. S a legidősebb fiára, aki nála nevelkedett, hivatkozott tanubizonyosságul. S mi történt? „Apám” kiáltással nyakába rohant Lohdenak a Tellmann fiu. A bíróság most már igazán nem tudta, hányadán áll a dolog. Végre illetőségi bizonyítvánnyal és egyéb okiratokkal állott elő a sörkereskedő, aki ekkor már közel volt a megőrüléshez. Ez hatott. De nem az asszonyra. Eltávozott ugyan férj nélkül, de máig is gyanus tekintettel leselkedik Lohde után.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Bírói áthelyezések.** A király Horváth János aradi kir. járásbíróját saját kérelmére az aradi kir. törvényszékhez, Simon Akos dr. ítélőtáblai cím és jelleggel felruházott battonyai kir. járásbíróját a szegedi kir. törvényszékhez

helyezte át, a m. kir. igazságügyminiszter pedig Uray József aradi kir. törvényszéki albirót az aradi kir. járásbíróshoz, mint végleges székhelyére rendelte ki.

§ **Szerencsétlenség az ujszentannai állomáson.** Az ujszentannai vasúti állomáson 1907. szeptember 16-án szerencsétlenség történt. A 117-es számú motoros nekiment a hatodik vágányon lévő teherkocsinak és az összeütközés következtében néhány utas könnyebben megsebesült. A vizsgálat kiderítette, hogy az összeütközés Moravcsik János volt váltóőr, Layka Ferenc hivatalnok és Kohut György motorvezető mulasztása miatt következett be. Az aradi kir. törvényszék a mai napon tartott főtárgyalás után, közveszélyű cselekmény elkövetése miatt Moravcsikot három heti, Laykát két heti és Kohutot három napi fogházra ítélte.

AZ ELKOBZOTT SZANIN.

Megmaradt német példányok.

A híres orosz regénynek, a *Szaninnak* tegnap délután történt elkobzása még mindig foglalkoztatja az irodalmi köröket és a hatóságokat. Kinos fölfedezésre jutott a rendőrség és az elkobzást elrendelő vizsgálóbíró. Megtudták ugyanis, hogy a német fordításban kiadott Szanin köteteket vigán adogatják el a könyvkereskedésekben.

A budapesti Eggenberger-cég még csak ma délben bizta meg az ügyvédjét, hogy az elkobzási határozat ellen felfolyamodással éljen. Érdekes, hogy csak a magyar kiadásra szól az elkobzási tilalom. Holott a főváros könyvkereskedései el vannak árasztva két fajta német kiadással. Az egyik, amely irodalmi fordítás, a lipcei Müller-cég kiadása, míg a másik egy bécsi fércmunka, amelynek címlapján ott a beesali pikáns rajz. Ezeket vigán lehet venni és olvasni, csak azért, hogy az osztrák és német kiadónak a pénztárcája duzzadjon.

A rendőrség tegnap késő estig „foglalta” a Szanint. A főkapitányságról husz fogalmazó és negyven detektív indult utnak a főváros minden részébe husz kocsin és száznegyven korona kocsi költséggel s az eredmény: tényleg elkoboztak tizenhat kötet Szanint. Tehát, egyelőre csak a készkiadásokat számítva: az államnak minden kötet Szanin kilene koronájába került. Tegnap még öt koronáért kaphatták volna darabját.

Érdekesnek tartjuk közölni azt a levelet, amelyet a P. Lloyd kapott és közreadott. A levél így szól:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Bátorkodom a nyilvánosságot egy árulkodásra igénybe venni, minthogy ez az eljárás stilszerűen illeszkedik a nálunk uralgó közfelfogáshoz. A tény, hogy Szlavek vizsgálóbíró ur az államügyészség ama megkeresésének, hogy a „Szanint” elkobozzák, eleget tett, fölébresztette bennem azt a kívánságot, hogy hatóságainkat figyelmeztessem a hasonló lépések megtételére és e célból a nagytekintetű ügyészség elé a következő kéréssel járulok:

1. Koboztassék el a btk. 244. §-a alapján (vérfertőzés testvérek között) a „Walkürök” című zenedráma. Ne engedjék színpadra hozni a darabot és pusztítsák el a szöveges kottákat.

2. Shakespeare Vilmos „Julius Cásár” című drámája büntető törvénykönyvünk két fontos paragrafusába ütközik. A 156. §-ába (lázasra való fölbujtás) és a 126. §-ába (felségsértés és az államfő meggyilkolása.)

Okvetlenül konfiskálandó és az előadása be-
szüntetendő.

3. Ugyanezt a bűncselekményt látjuk Katona József „Bánk bán”-jában is, Tiborc, az első parasztszocialista monologjában.

4. Madách Imre „Az ember tragédiája” című darabjában a bűnöknek egész halmaza sorakozik egymás után. Az első jelenetben istenkáromlás (btk. 130. §.), a római jelenetben bűncselekmények dicsőítése (btk. 174. §.), a bizánci jelenetben lázítás vallási intézmények ellen (Alapt. 172. §. II. bekezdés). A hatóság bölcsességére bízom megítélni, vajjon a görög jelenet, amely a mi politikai viszonyaink valóságos paródiája, nem ad-e elég okot arra, hogy a szindarab konfiskáltassék.

5. Az Ó-Testamentom elkobzását és üldözötését ajánlatosnak tartom Büntetőtörvénykönyvünk minden szakaszának értelmében.

6. A tekintetes hatóságok különös figyelmébe ajánlom III. Rikárd-ot. Ennél a könyvnél súlyosító körülmény gyanánt kellene venni azt, hogy a munka egy talentus író szerzeménye és rendkívül veszedelmesen érinti a zsenge és fogékony lelkeket.

7. A btk. 248. §. értelmében, amely a nyilvános szemérem fölött rendelkezik, kívánatosnak tartom, hogy az összes sajtótermékek, amelyek a meztelen igazságot hirdetik, koboztassanak el.

Ennyit egyelőre. Ha majd ezzel a munkával készen lesz a nagytekintetű hatóság, adok majd újabb söpörni valót. Azt hiszem egyébként, hogy a mai nemzetközi politikai helyzetben nem kis jelentőségű tény az, hogy Oroszországhoz közeledjünk, sőt, hogy teljesen hozzásimuljunk.

Tisztelettel

Egy denunciáns.

SPORT.

Aradi sportegyletek fuziója.

Az aradi tornaegylet szombati választmányi ülésén nyilvánosság elé lépett inmar kibontakozva az a terv, hogy Arad sportegyletei a leg-
régibb bajtársnak, az Aradi Tornaegyletnek vezetése alatt az ő 30 éves jubileuma alkalmából egy táborba tömörüljenek. A kezdet, mondják, a Tornaegylet és Athletikai Klub egyesülése lesz.

Nézetem szerint a kezdésnek ez a formája az ideálként szemünk előtt lebegő eszme valóra válásához vezető utat nem képez.

Arad sportegyletei ugyanis két csoportba különülnek: a Torna, Lövész, Koresolya és Turistaegyletek azonos elvi alapon állnak tudtommal és ez többek között abban is áll, hogy a polgári társadalom bármely feddhetetlen jellemű és eléletű tagját magukba fogadni készek. Az Aradi Athletikai Klub eddig más nézeteket vallott. Rokon vele a Maros Evezős Egylet alapelve is.

Önként kínálkozik tehát a megoldásnak az a módja, hogy a szélesebb demokratikus alapon álló előbb említett 4 egyesület eggyé tömörüljön, így a sportélet összes ágait nagy eredményre hivatottsággal magához ölelve. Ép ily imponáns szervezetet alkothatna az Athletikai Klub a Maros evezős egylettel.

Ilyen módon két életerős tábor állna egymás mellett szövetségben a sport eszméért nemes vetélkedésben, és homogén volna az egyik és homogén volna a másik.

Ma még korainak tartom tehát, hogy egyetlen nagy sport egylet foglalja el Aradon az egész mezőt, mert a fent jelzett két alapvető valló csoportosulás mellett mindegyik táborban együttérző bajtársak fognak egymás mellett sorakozni.

A két nagy egyesület természetesen már kezdetben is egyes meghatározott célok közös elérésére szövetkezhet is, egymás tevékenységét

ott, ahol a sportérdek kívánja, ki is egészítheti; sőt egymás tagjainak bizonyos kedvezményeket nyújthatnak is. Az önálló tornaesernők közös erővel való felépítése a megoldandó problémák elseje volna; ennek lehetne a két nagy egyesület akár társtulajdonosa, akár egyik a másik bérlője.

A mai napon immár a határozott kialakulás stádiumába lépő mozgalom ha ily irányokba indul tovább, Arad sportéletének hatalmas fellendülését biztos és kétségtelen következménynek tartom. Ilyen kezdeményezésben az utópisztikusnak nyoma sem volna, reális, nehézségek nélküli és csaknem egyedül természetes fejlődési iránynak ezt tartom.

Dr. Reisinger Ferenc.

Siralmas levelek.

Szervezkednek * a papucshősök.

Egy válópör következményei.

*

Ma a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Annyi szent igaz, hogy nincs a világon olyan férj, aki nyíltan be merné vallani, hogy a papucs uralom zsarnoki igája alatt nyög. Hát ez egyszerűen rettenetesen szégyenletes állapot lehet, hogy az illető férjek úgy igyekeznek véka alá dugni. Titkolják, féltő gondossággal leplezik. A történelem eddig legalább nem tud felmutatni egy olyan férjet sem, aki nyílt őszinteséggel ki merészelte volna mondani: én papucs-uralom alatt állok. Valami titokzatos kartellben állanak egymással a papucshősök, akik véd- és daoszövetségre léptek a férjek másikkal, boldogabb csoportja ellen, már tudniillik, akik papucsmentesek.

Ha a belügyminiszter kettős szavazati jogot akar adni azoknak az apáknak, akiknek három gyermekük van, négyszeres szavazati jogot kellene adnia a papucsférjeknek, az egy asszony miatt. Tessék olhinni, nem esne csorba az igazságon. Én, ha miniszter volnék, az ilyen férjeknek megadnék minden jogot. Nem lehet nekik annyi kártalanítást adni, amennyit meg ne érdemelnének. Elsőbbséget adnék nekik minden téren, mert oda-haza úgy is ők a legutolsók, esetleg még ennél is kevesebbek. A felszarvazott férj helyzete koránt sem olyan sivár, mint a papucshősé, mert még mindég az a tudat él benne, hogy ő az ur a háznál, aki parancsol az asszonynak, de a szegény papucsfi, aki beletörődött az asszonyi uralom zsarnokságába, csak egyért imádkozik: hogy az asszony ballábbal ne keljen fel.

Azt hiszem, magyarázatot kell adnom, hogy miért fáj uekem a papucshősök feje és miért sirom el az ő keserveiket. Diskréció alatt egy vallomást teszek: én magam is a papucs uralom rabja vagyok egy idő óta, — házasságom második napjától kezdve. És, hogy ne gondolják, hogy én vagyok az uttörő, aki ezt be merem vallani, el kell mondanom annak a kartársamnak a történetét, aki ma az aradi törvényszék előtt hiteles orvosi bizonyítvánnyal felszerelt válóperben döngette a papucsuralom szilárd kapuját. Félelmetes lesz, ha követői akadnak ennek a kartársnak és mi lázadók, megalakítjuk a papucshősök légiónját. Hiába mosolyognak hölgyeim és hiába minősítik ezt az első fejszeapást az Önök uralma ellen intézett meddő támadásnak, mi tántoríthatatlanul bizunk igazságos ügyünk győzelmében.

M. T. aradi lakos, kartársam a papucshőségekben, első mártírja ennek az izgalmas hadjáratnak. Kedves neje őnagysága, — mint ezt az aradi törvényszékhez ma beadott válóperében hiteles orvosi bizonyítvánnyal igazolja, — olyan gyengéd szeretettel ütötte meg egy ruhakefével, hogy a balszeme kirepült. Alapjában véve nem nagy dolog és az ügy érdekét tekintve, nem nagy veszteség, de kicsit kellemetlen. Szegény kartárs

nem is vette volna tulságosan zokon, ha kedves hitvestársa egész ünnepélyesen ki nem jelenti neki, hogy ha nem buzza magát össze, egy kicsit megcsavargatja a nyakát is. Hogy miképpen gondolta ezt őnagysága, ezt már az oknyomozó történet fogja kideríteni, de az én kartársam azt mondta: elég, nem fogom tovább tűrni a papucset, aszszonyom válunk!

Engedje meg Szerkesztő ur, hogy mi, megsanyargatott kartársak, tele torokkal kiáltunk oda annak a félszemű mártirnak: brávo, brávo, légy a mi vezérünk és vezess bennünket diadalra!

Egy lázadó papucshős.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Kivándorló, szimf. Bemutató előadás. (B bérlet).
Csütörtök: Kivándorló, szimf. (C bérlet).
Péntek: Erdészleány, operett. (A bérlet).
Szombat: Tüzipádók, szimf. Bemutató előadás (B bérlet).

A Képző- és Iparművészeti Társulat kiállítása.

— A választmány ülése. —

Az aradi Képző és Iparművészeti Társulat ma délután választmányi ülést tartott, amelyen a tagok szép számban jelentek meg. Az ülésen sok érdekes terv merült föl. Az ülésről ezt a tudósítást közöljük:

Nagy érdeklődéssel tárgyalta a választmány Varjassy Árpád lelkes indítványát, amely a Baross-park Petőfi-utca felé eső része bejárójának, valamint a felső temető kapujának művészi izlés szerint való megoldására vonatkozott. Az e célra kiküldött bizottság megbízásából Szántay Lajos tervpályázat hirdetését hozta javaslatba, mely szerint a társulat tagjai között mindkét kapu tervére pályázatot hirdetnek. A kész pályatervet kivitel céljából az illető tulajdonosnak szándékozik a társulat felajánlani.

Másik nevezetes tárgy Faragó Rezső előterjesztése volt, ki mint az Aradi Kereskedők Köre kiküldöttje is a társulat hozzájárulását s együttműködését kérte egy kirakat-versenyre. A választmány egyhangú határozattal készséggel járult a kirakat-versenyhez. A bírálóbizottságba megválasztotta: Haller Józst, Kabdebó Jozefint, Magyar Ilmát, dr. Prohászka Lászlónét, Jankó Gyulát és Uferbach Jenőt. Az Aradon és környékén magántulajdonban levő műtárgyakból rendezendő husvéti kiállításra nézve Steiner József adta elő tervezetét, melynek értelmében a műgyűjtökhöz főlhívást fog bocsájtani műbecsi tárgyaiknak a kiállítás céljára való átadásáért.

A kiállítás rendezési bizottságába beválasztották: Kintzig Jánosnét, Lőcs Rezsőnét, Balla Frigyes, Csánk Lajost, Jankó Gyulát, Kintzig Jánost, Lukácsy Lajost, Ring Gézt, Stauber Józsefet, Steiner Józsefet és Uferbach Jenőt.

Következőleg a nagy sikerrel kecsegtető karácsonyi képző- és iparművészeti kiállítás előmunkálatainak megkezdését is határozatba foglalta a választmány.

Uj tagokul beléptek Döry Jenő és Leisch Ferenc. Választmányi tag lett Szél Lajos dr.

A mai ülésen jelen voltak: Csánk Lajos elnöke alatt Haller Józsa, Kabdebó Jozefin, Magyar Ilma, dr. Prohászka Lászlóné, Albert Andor, Balla Frigyes, Barys Aurél, Faragó Rezső, Fonyves Károly, Kovács Vince, Matusik Márton, Nagy Sándor, Petrovics Arzen, Steiner József, Stengl Andor, Szántay Lajos, Uferbach Jenő és Varjassy Árpád.

* Ternovszky Margit vendégjátéka. Szokatlan ünneplés tárgya volt ma este az aradi Nemzeti Színház bájos vendégművésznője, Ternovszky Margit, aki a Lili-ben hódította meg ma végkép az aradi publikumot. A tegnapi elfogultságnak ma nyoma sem volt és Ternovszky Margit fényes tehetsége egész szin pompájában bontakozott ki a remek szerepben. Meglepő ennél a fiatal asszonynál, aki ma lépett ötödször a nyilvánosság elé, az énekbeli biztonság, hangjának művészi kezelése. A Lili-keringőt háromszor kellett megismételnie és Plinchard-dal énekelt duettjét kétszer. Minden énekszám után zajosan tapsolták és a második felvonás végén hétszer hívták a lámpák elé. Két esokrot is kapott, egyet Szendrey-től, egyet az aradi újságíróktól. Ternovszky Margit nagy és értékes sikerrel mutatkozott be az aradi publikumnak és a legnagyobb örömmel nézünk mielőbbi újabb vendégszereplései elé.

A Lili mai előadása magas nivón mozgott. Hunyady Plinchard-ja, Leövey Sant-Hypothese elsőrangú alakítások. A közönség állandó tetszése kísérte szereplésüket. Dolly, Várnay járultak még a sikerhez. H. G.

* Olasz operakörut. Az aradi Nemzeti Színház kiváló hőstenorja, Ferrari lovag elsőrangú művészeti eseményről gondoskodott. Az ő közbenjárására magyarországi turnéra jönnek el Luiga Pieroni, a római Constanza-színház világhírű koloratur énekesnője, Borghi Elza, lírai szoprán énekesnő, a milánói Nemzetközi színház művésznője és a már nálunk is ismert kiváló baritonista Ercolani. Ezzel a kitűnő társasággal a mi kiváló tenoristánk első sorban Aradon rendez négy opera előadást. Március 16-án a Mammemoori Luciót, 17-én pedig Rigolettót, 24-én a Szevillai borbélyt és 25-én a Traviatát adják elő. Ezekkel az előadásokkal elsőrangú műélvezetre van kilátása az aradi publikumnak. Az aradi bemutatkozás után Temesvárt, Szegeden, Szabadkán, Nagyváradon, Debrecenben, Kassán, Lembergben, Prágában és Grácban vendégszerepel Ferrari a másik három olasz művészszel.

* A tüzipádók. Városszerte nagy érdeklődéssel várják a szombati premiért. Ekkor mutatják a Gallovich Károly aradi hírlapírónak A tüzipádók című társadalmi szimf. A tüzipádók tudvalevőleg könyv alakjában is megjelent; az Aradi Nyomda r.-t. állította ki díszes formában és Ingusz I. könyvkereskedő adta ki. A könyv iránt, mely Ingusznál és a többi könyvkereskedőknél 3 koronáért kapható, már is igen nagy mértékben nyilvánult meg a közönség érdeklődése, amely kíváncsian néz a szombati premier elé.

* Az egyenruha hatása. Kacagiató humor vonul végig azon a mozgófényképen, amely most állandó derűtségben tartja az Uránia-színház közönségét Igazi francia ötletesség nyilvánul meg ebben a képben. Két betörő éjszakai utjuk egy rendőr lakására visz és jobb híján ellopják a rendőr vadonatuj egyenruháját. Szökés közben az egyik betörő magára veszi a rendőr egyenruhát, melynek varázsa alatt aztán számtalan skandalumot rendeznek. De semmi sem tarthat örökké, egy valódi rendőr lefűleli őket és bűvösre szállítja a kedélyes csirkefogókat. Lehetetlen kacagás nélkül végignézni ezt a humortól duzzadó képet, mely egyik sláger-darabja az Uránia kitűnő műsorának.

HIREK.

A pénzügyigazgató üdvözlése.

Küldöttségek Róka Józsefnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9

Bár vele született szerénysége minden ünneplést mellőzni kívánt, nem térhetett ki a királyi tanácsosi címmel kitüntetett pénzügyigazgató, hogy legközvetlenebb munkatársai, tisztviselői meleg óvációban ne részesítsék.

E hó 9-én d. e. 10 órakor tisztelgett nála a kir. pénzügyigazgatóság, a kir. só és vámhivatal és a városi adóhivatal tisztikara Embey Iván pénzügyigazgató helyettes, a pénzügyigazgatósági számvevőség Kecskés József számvetéses, és a kir. adóhivatal Tóth Lajos kir. adótárnok vezetésével.

A kitüntetett pénzügyigazgatót Embey Iván és Tóth Lajos üdvözlötték a kitüntetés felett érzett igaz öröm, az őszinte szeretet és ragaszkodás hangján.

Az ünnepelt az üdvözlésekre a következőkben válaszolt:

Kedves Barátaim! Mielőtt e kedves figyelemért és a kartársi igaz szeretetnek ez őszinte megnyilatkozásáért köszönetet mondanék, kifejezést óhajtok adni annak a mély tiszteletnek, hódolatteljes hálának és igaz örömmel, amiket a legfelsőbb helyről, közvetlenül a trónról jövő kitüntetés felett érzek. Ez a kitüntetés az én eddigi társadalmi és közszolgálati működésemet a legfelsőbb elismerése. Ez ad nekem újabb munkakedvet, hogy még az eddiginél is tevékenyebb munkásságot fejtsek ki. Üdvözlésüket szivemből köszönöm!

Ezután hosszabb ideig barátságos eszmecserét folytatott az új kir. tanácsos a küldöttségekkel és azok egyes tagjaival s egymás megbecsülésére, kölcsönös szeretetre s összetartásra buzdította őket.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 10-én az időjárás: éjjeli fagy, délen olvétve esapadék.

— **Bosznia új kormányzója.** Bécsből táviratozzák: A király Varesanin Marian gyalogsági tábornokot, zágrábi katonai és honvédpáncsnokot a 15. hadtest parancsnokává, szerajevói parancsnokló tábornokká és Bosznia-Hercegovina országos kormányának főnökévé nevezte ki.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc keresk. miniszter állapotában — mint budapesti tudósítónk jelenti, — változás nem állott be. A beteg miniszter az éjszakát aránylag nyugodtan töltötte el. Ma délelőtt meglátogatta kezelő orvosa, Müller Kálmán dr. főrendiházi tag és délben látogatást tett nála Josipovich Géza horvát miniszter.

— **Bedő Árpád ügye.** Jelentettük, hogy a polgármester Bedő Árpád községi bíró a rendőrséghez rendelte be szolgálattételre, állását pedig Bókényi Arisztid fogalmazóval tölteti be. Bedőnek holnap kellene átadni a hivatalát, ő azonban aligha fogja azt átengedni. Arról értesülünk ugyanis, hogy Bedő nem hajlandó átadni hivatalát mindaddig, amíg a polgármester határozata jogerőre nem emelkedik.

— **A király budapesti útja.** Fővárosi tudósítónktól: A királyi udvarnak eddigi dispoziciója szerint, a király nem — mint tervezve volt — márciusban, hanem május hónap elején jön Budapestre.

— **A horvát koalíció bomlása.** Zágrábi távirat jelenti: A horvát jogpárt zágrábi klubja elhatározta a feloszlást. A párt tagjai túlnyomóan a pártközi disszidens csoportba lépnek. Ezzel a bomlással a horvát koalíció erős veszteséget szenved.

— **A Filharmonikus Egyesület államsegélye.** Arad kulturéletében jelentős tényező a zenekedvelők egyesülete. A közönség érzi és tudja ezt s legutóbbi aradi tartózkodása alkalmával elismerte K. Lippich Elek miniszteri tanácsos is, aki előtt az egyesület vezetősége tisztelgett. A miniszteri tanácsos ekkor megígérte, hogy az egyesület közművelődési szerepét azzal méltányolja, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszternek előterjesztést tesz és államsegély folyósítását hozza nála javaslatba. Lippich ígérete ma már tette is vált. Mandl Vilmos dr., a Zenekedvelők Egyesületének elnöke ma a következő miniszteri leiratot kapta:

Az aradi Filharmonia Egyesület részére ezer korona segélyt engedélyezvén egyidejűleg utasítottam az aradi m. kir. adóhivatalt, hogy ezt az összeget a nevezett egyesületnek. Elnökségének kellően bélyegelt nyugtájára fizesse ki.

Erről a tek. elnökséget tudomás végett értesitem.

Apponyi.

A leirat érthető örömet keltett az egyesület tagjai között s a választmány legközelebbi ülésén el fogja határozni, hogy feliratban köszöni meg a miniszter bőkezűségét.

— **Városi képviselők értekezlete.** Mälek Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag meghívására ma délután harminc bizottsági tag értekezletre gyűlt össze a város tanácstermében. hogy a holnapi városi közgyűlés napirendjén lévő ügyekben előzetes megállapodásra jussanak. Az értekezlet a léghűtő, gázgyári átruházás, a Laendler-cég építkezési ügye, a textilgyár és a Kotsis-téglagyár átruházási kérelmével foglalkozott és elhatározta, hogy a tanács javaslatait fogadja el, amelyeket lapunkban többször ismertettünk. Négy gyógyszernyítási kérelem is fel van véve a tárgysorozatba s mind a négyet el fogják utasítani. Bedő Árpád dr. községi bírónak a rendőrséghez való berendelését az értekezlet tudomásul vette. Mälek Lajos ugyanis nem látott a polgármester intézkedésében semmiféle jogsérelmet. Elismeri mindenki Bedő munkásságát és reméli is, hogy a rendőrséger hasonló lelkiismeretes ügybuzgalmat fejt ki, mint a községi bíróságnál. Varjassy Lajos polgármester kijelenti, hogy őt semmiféle személyi tekintetek nem vezetik, hanem a célszerűség kívánja így. Végül kimondták, hogy minden közgyűlés előtt tartanak értekezletet, ha fontos ügyek ezt kívánatossá teszik.

— **Községek harca** címen lapunk mai számában megjelent cikkre vonatkozólag Faragó István világi főszolgabíró ur a következők közlésére kér bennünket: Téves az az információ, mintha a kovaszinczi nép erőszakoskodnék ebben az ügyben. A kovaszincziak a legnagyobb alázatossággal fordultak Faragóhoz s a bajon való segítségre kérték föl. Ő azonban nem tehet semmit saját hatáskörében, mert az ügy elintézésére a vármegye vezetősége hivatott. Faragó különben már előterjesztést tett a vármegyéhez, hogy segítsenek a bajba jutott kovaszincziakon.

— **Ismeretlen aradi hadkötelesek.** Most, hogy megkezdődik a sorozás, Varjassy Lajos polgármester nyilvánosságra hozza az aradi ismeretlen hadkötelesek névsorát. Az ismeretlen újoncjelöltek neveit a hatóság hivatalos lapjának legutóbbi kiadása nyomán itt közöljük:

Az 1888. évben született aradvárosi teljesen ismeretlen védkötelesek: Árva István, Árpád, Bokanyi Mihály, Balog Dezső Iván, Benecze István, Burka István, Bodea György, Bolboka Gábor, Botos József, Braun Lipót, Braudean Mózes, Csuhaj István, Erus István, Eggerer Oszkár, Farkas István, II. Farkas Illés, Farkas János, Gaja Imre, Gligoreszku Péter, Glück Jenő, Henc József, Horváth Mihály János, Helich Ferdinánd, Horváth Atanász, Jank Zsigmond György, Ilics János Kornél, Kovács János Frigyes, Klimstein József, Kapás Ferenc György, Kurázi András, Kuzmanovits Sándor, Kiss István Károly Pál, Kun István, Lénárd Péter, Lusztig Antal, Lingurár (Krisán) József, Lingurár Illés, Marinkovits Kálmán József, Max János Antal, Mucza Béla István, Márk János, Mátyási Sándor, Ókrös Károly, Pintér György, Priegl Ede Rikárd, Pécsi József, Papp Gábor, Rosenzweig Adolf, Stefan István, Seltsam Mihály József, Szelei Lajos, Szanda József, Szabó (Mihalcsék) István G., Sztána János, Sipos Lajos, Stamulov Lázár, Tyiper Tivadár, Taska Sándor, Ursz hely, Bota György, Urményi Zsigmond, Vizer Károly, Oszkár Rudolf, Vavra Károly, Vagner Pál Mátyás, Virth János, Vermes (Weichsler) József, Wellesz Iván.

— **Egy színész halála.** Budapestről jelentik: Arday Ida, a vidék egyik legjelesebb drámai hősnője, a Népszínház és a Magyar Színház volt tagja ma reggel Debrecenben hosszas szenvedés után 45 éves korában meghalt. Egyike volt a legkiválóbb drámai színésznőknek, aki mindig a legelőkelőbb társulatoknál működött és csak szerencsétlen alakja akadályozta abban, hogy az ország első színpadán ragyogtassa tehetségét. A múlt évben betegedett meg és akkor, tekintettel súlyos betegségére, nyugdíjazták.

— **Mesedélután.** A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Folyó hó 14-én délután fél 4 órakor a vezetésem alatt álló kisdedovodában növendékeimmel jótékony célu mesedélutánt tartok; melyre a tisztelt szülőket és érdeklődő közönséget szívesen látom. Beléptidíj 10 fill. Jöszivü adakozásokat és felülfizetéseket köszönettel fogadok. A jövedelem részben a segélyalapra, részben a létesítendő otthonalapra lesz fordítva. Tisztelettel Kornis Ilona óvónő.

— **Vonat, kalauz nélkül.** Az orosháza-szentesi vonalon különös eset történt. Kinos meglepetésben volt részük a tegnapi este Budapestről Orosháza felé utazó közönségnek. Ugyanis a Szentesről Orosháza felé jövő 4406. számú vonat, melynek Szentesen kellene a bpesti vonattal csatlakozni a bpesti vonat beérkezése után, ahelyett, hogy az utasokat az átszállásra felhívták volna, azonnal elindult és az utasokat éjnek idején Szentesen hagyta. Azonban nemcsak az utasok maradtak le, hanem a kalauz is. A vonat kalauza ugyanis egy pohár hideg vízre betért az előjáró szobájába. Ez idő alatt a vonat elindult és a kalauz lemaradt. Majd egy jelző lámpát a kezébe kapva a vonat után szaladt, hogy azt megállítsa. azonban pár lépés után elesett és a lámpa darabokra törött. Végre is a kalauz kénytelen volt Orosházára gyalog bemenni, ami több óra hossza ut.

— **Egy asszony öngyilkossága.** Temesvárról jelentik: Schönhaber Ottó, a színházi zenekar tagja ma délután három óra után a próbáról hazament Lonovics-utca 5. szám alatt levő lakására, ahol vérfagyasztó látvány tárult elébe. Feleségét átlőtt mellel holtan találta a földön hatalmas vértócsában. A szerencsétlen asszony szíven lőtte magát és szörnyet halt. Több levelet hagyott hátra. Tettének oka eddig ismeretlen.

— **Lelőtt cigányprimás.** Szapáriliget községben különös gyilkos merénylet történt ma hajnalban. Egy ottani szabómester lelőtt egy cigányprimást. Az eset részletei a következők: **Kampft Mihály** házában együtt kártyáztak az éjszaka **Bogyó János** és **Samu Gyula** cigányprimás. Hajnal felé ért véget a játék. Mikor Bogyó fölkel, az 50 koronájából, amit este magával vitt, egy fillér se volt. A pénzt Samu primás nyerte el. Bogyót szörnyen bánthatta a veszteség. Utána ment a muzsikusnak és arra kérte, adja vissza a pénzt. Samu azonban nem volt hajlandó erre. Ebből verekedés keletkezett és a primás elpáholta ellenfelét. A szabó dühében elment **Csiki János** erdészhez, akitől revolvert szerzett és azzal mindenütt kereste a cigányt. Meg is találta a község szélén, amint Samu hazafelé igyekezett. A sötétben eléje toppant és *mellette Samut.* A primást **Patkós Gábor** dr. községi orvos részérette első segélyben. Az orvos a cigány sebét halálosnak találta. Bogyót a esendőség tartóztatta.

— **Megcsalt háziúr.** A budapesti rendőrségre ma feljelentés érkezett, amely érdekesen mondja el egy budapesti ház vételének, illetve eladásának történetét. Az aktákat a budapesti rendőrségen az utóbbi időben megszokott diszkrecióval kezelik és így az ügyet nevek nélkül közölhetjük. A Csalogány-utcában eladtak egy házat, mely 150.000 koronáért került a vevő kezére; az eladó annak rendje és módja szerint át is íratta telekkönyvileg. Az átíratást azonban, hogy költségeket kiméljen, maga végezte a vevő segítségével, pedig a felesége, kinek nevén a ház állt, megmondotta neki, hogy menjen ügyvédhez. A vétel feltételei ezek voltak: 10.000 korona készpénz, a hátralévő 140.000 korona kilenc év alatt törlesztendő, még pedig negyedévi 4000 koronás részletekben, mely összegekről váltót tartozik adni a vevő. Az eladó a 10.000 koronát és a váltókat a vevőtől megkapta; amikor azonban néhány héttel ezelőtt az első váltó esedékessé lett, a vevő ezt nem váltotta be, a váltókereseti eljárás során pedig eladó fedezetet nem talált, mert a vevő időközben a házat újra eladta 200.000 koronáért és mert kitűnt, hogy az első eladó a házra 140.000 koronás követelését be sem kebelezte. A minden vagyonából ilyenformán kiforgatott háztulajdonos, család címén feljelentést tett a furfangos vevő ellen.

— **Adomány a vakoknak.** A vakokat gyámolító orsz. egyesület Aradon elhelyezett gyűjtőperselyeiben 1909. évi február hó 18., 19. és 20-án eszközölt bontás alkalmával az alábbi összegek találtak: **Andrényi Károlynál** 8'23, **Doppera Ferenénél** 6'87, **Pick Ernónél** 5'93, **özv. Berger Adolfnál** 5'31, **Lunyacsék Katalinnál** 4'33, **Terschitz Sándornál** 4'22, **Masanszker Alfrédnél** 3'49, **Kovács Arturnál** 3'30, **Biekel Józsefnél** 3'12, **Scherhág H.-nál** 2'89, **Murovitz Ignácnál** 2'74, **Varga Andrásnál** 2'66, **Hegyesi Ferenénél** 2'60, **Reichardt Antalnál** 2'29, **Lázár C.-nél** 2'09, **Scherhág testvéreknél** 1'91, **Buchsbaum és társánál** 1'85, **Dengel Rezsónél** 1'83, **Waszits Györgynél** 1'80, **Igaz Sándornál** 1'71, **Lázár Gyulánál** 1'66, **Rosenblüh H. és társánál** 1'53, **Kristyóry Jánosnál** 1'47, **Herbstein Mórnál** 1'39, **Duzsek Ferenénél** 1'30, **Steinitzer N.-nél** 1'30, **Richter Jánosnál** 1'29, **Pölezi Miksánál** 1'29, **Boszler Annánál** 1'21, **Daimel Lajosnál** 1'11, **Bloch H.-nál** 1'15, **Klein Mórnál** 1'02, **Huszerl Ferenénél** 1'02, **Wadowszky Gusztávnál** 1'—, **Maksay Lajosnál** 1 korona.

A többi helyeken 1 koronánál kevesebb összeget találtak. Összesen befolyt 141 korona 57 fillér. A lelkesen gyűjtő nemes emberbarátoknak és Arad városa adakozó közönségének ezúton is köszönetet mond a vakokat gyámolító orsz. egyesület és kéri kegyes támogatásukat a jövőre is, hogy budapesti, kolozsvári, miskolci, szegedi, szombathelyi és temesvári intézeteit fenntarthassa.

— **Agyonvert szerelmes** címmel a napokban irtunk arról, hogy **Ignyska Mária** és **Léna** ternovai román asszonyok agyonverték **Madalina** Juon ternovai legényt. Most, hogy a két nő és a velük letartóztatott **Ruszanda** Nyikát a vizsgálóbíró szabadon engedte, azt írják nekünk Ternovárról, hogy a bánatos kis özvegy, a 22 éves **Ignyska Mária**, aki koránt sem olyan szép, amint némelyek hiszik, — nem egészen ártatlan ebben a gyilkosságban. A vizsgálóbíró ugyanis csak a tettesek vallomását tudta mérlegelni, miután más szemtanúja nem volt a gyilkosságnak. A tettesek pedig úgy vallottak, hogy abból csak az ő ártatlanságuk derüljön ki. Különben pedig bebizonyított dolog, hogy a tettesek a menekülő **Madalinát** futva követték és a lakástól 10 lépésre nyírták el, aztán ott agyon is verték. Tehát nem biztos, hogy önvédelemből verték agyon **Madalinát**. Különben **Ignyska Mária** kiderült, hogy férje halála után mással már vadházasságban is élt.

— **Két öngyilkosság.** **Sárosy Mária** eseléd-leány hosszabb ideig feküdt betegen az aradi kórházban. Az abnormális idegzetű leány már türelmetlenül várta, hogy betegségétől megszabaduljon, de a kezelése hosszú időt vett igénybe. Öngyilkossággal akart szenvedéseinek véget vetni. Egy kórházi látogatóval, azzal az ürüggyel, hogy hajmosáshoz szükséges, néhány fillérért szódát hozatott magának és ma délután az oldatot felhajtotta. Súlyos belső sérüléseket szenvedett. A leány az ősszel már követett el öngyilkossági kísérletet. Sublimát paszillékat nyelt s akkor egy ártatlan iparost kevert bajba. A rendőrségen ugyanis azt vallotta, hogy egy asztalos-segéd cukor gyanánt kínálta meg a paszillékkal. A nyomozás azonban megállapította, hogy a leány nem mondott igazat. — **Keversán** Lajos 54 éves szabó ma reggel kilenc órakor **Varjassy József-utca** 18. szám alatti lakásán felakasztotta magát. A házbeliiek vették észre az öngyilkosságot. Mire levágták a kötélről, **Keversán** már kiszenvedett.

— **A márciusi városi közgyűlés** folytatolagos sorrendje: Az egészségügyi bizottság jelentése **Chlebovits László** okl. gyógyszerész kérvénye tárgyában egy új gyógyszer-tár felállíthatása iránt. U. a. jelentése **Berger Gyula** gyógyszerész kérvénye tárgyában gyógyszer-tárnak áthelyezése iránt. **Bing Ede** borkereskedőnek kéreime az iránt, hogy a bornyilván-tartás kötelezettsége alól felmentessék. **Dr. Heitz Nándornak** kérvénye utca nyitása iránt. A gazdasági széknek jelentése az új polgári iskola berendezési tárgyainak szállítása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéről. A tanács előterjesztése **Urmánczy Jánosnak** fatelep-ügyének rendezése iránt beadott kérelme tárgyában. **Szathmáry Károly** gépüzemi igazgatónak jelentése az autobus üzeméről. **K. a.** betérjeszté az autobus üzem első felévi mérlegét. A tanács javaslata a közmunka megszüntetése tárgyában a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő felirat tárgyában. A főkapitány előterjesztése özvegy **Antal Mihályné** segélyezése tárgyában. A belügyminiszter leirata **Aradváros** gyámpénztárának 1907. évi mérlege tárgyában **Lehocz Sándor** és társainak felebbezése a tanácsnak a rendkívüli autobus járatok ügyében hozott határozata ellen. A tanácsnak előterjesztése a fogyasztási hivatalnál alkalmazottak drágasági pótléka tárgyában. A siketnéma-intézeti tanács orsz. egyesületének megkeresése a siketnéma tanítási kötelezettsége és intézeteik anyagi ellátásának törvény által való biztosítása érdekében felirat intézése iránt. Az aradi zenekedvelők kérvénye a zenede évi segélyének 4000 koronára emelése iránt.

— **Szabó-féle parmai ibolya-zappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: **Szabó Béla** piperezappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszer-tárban s jobb divat-áru kereskedésben. Főraktár Aradon **Vojtek és Weisz** drogériájában. 47

— **Rozsákról, gyümölcsfakról** kívánatra készítséggel küldök nagy katalógust, tanulságos, bevált ültetési utasításokkal. Ifj. **Wilk M. F.** és **Tsa**, kiviteli cég **Feketehalom**, 296. szám, **Brassómege**. 5881

— **A féltékeny asszony.** Nagyváradról jelentik: **Szilasi János** valamikor **Bánffy Dezső** báró szakácsa volt a **Bimbó-utcai** híres palotában. A derek ember onnan került el a biharmegyei **Kiskágyára**, ahol kis birtokot vett s békességben gazdálkodott. Mindenképpen meg lehetett elégedve a sorsával, csak az volt a baj, hogy egy nála jóval idősebb asszonyt vett feleségül, aki határtalanul üldözte féltékenységével. Jó ideig semmi alapja sem volt erre a menyecske, de **Szilasi János** ugylátszik addig-addig tűrte az okatlan zaklatást, míg végre csakugyan okot adott a feleségének, hogy kétkedjék a hűségében. Az egykori szakács egy szép fiatal özvegynek udvarolgatott, ami persze nem maradt titok. Az asszony megtudta, s most már halálos bosszura gondolt. Tegnap reggel szokatlanul nyájasan kínálgatta az urát kávéval, ami gyanút keltett az emberben. **Szilasi** semmiképp sem akarta elfogadni a kávé, amelynek a különös színe is feltűnt neki. Végre kiderítette, hogy a felesége *lugköldatot* kevert a kávéjába, hogy megmérgezze, de az óvatos férjet nem sikerült eltenni láb alól. **Szilasi János** feljelentést tett a felesége ellen, akinek a letartóztatása iránt intézkedett az előljáróság.

— **Likőr aromák** kitűnő likőrök előállítására; — házilag — **Vojtek és Weisz**nál. 171

TARKASÁGOK.

★

(*Lehetetlen kívánság.*) **Leóvey Leó**, az aradi színház tagja beszélte ezt a vele történt apró esetet:

— Nemrég, hogy új lakásba költözöttem. a régi lakásunk komor házmesternéje még a kihurcolkodásunk előtt szigorú hangon adta ki az utasítást:

— Osztán mink ám nem fogadunk el tisztátalan lakást.

— Mi nem is szoktuk piszkosan hagyni a lakásunkat, amikor kiköltözünk se, — replikáztam.

— No, no, csak azért mondom, hogy a lakást úgy tessék átadni, ahogy át tetszett venni.

— Az nem lehet, — feleltem ingerülten.

— Dehogy is nem lehet, már miért ne lehetne?

Amire én haragosan ezt mondtam:

— Hát honnét teremtsek én elő anyai polokát, mint amennyit a beköltözéskor itt találtam.

★

(*Az anyósvicek.*) Egy társaságban, amelyben anyós is volt jelen, rendkívül sok anyósviccet mondott el a társaság egyik ifju tagja.

— Hallgasson, — szólta rá a jelenlevő anyós — magának nincs is anyósa és mégis halomra gyártja itt az ellenük szóló vicceket. Általában az anyósvicceket csupa anyóstalan ficsurok készítik, tehát azoknak a fele sem történt meg.

Az ifju csipősen vágott vissza:

— Hogy anyóstalan emberek az anyósviccek készítői, az nagyon érthető. Mert akinek anyósa van, annak örökre elment a kedve az anyósviccek gyártásától.

★

(*A frizura.*) Nagy kiabálás volt ma délelőtt a színpadon. **Kulesár Lajos**, a színház gazdája és egyik rendezője civakodott a társulat egyik csinos hölgy tagjával.

— Már megint későn jöttél föl a próbára, — korholta **Kulesár** a hölgyecskét. — Hát az egész személyzet itt várjon a színpadon a te lustaságod miatt. Persze megint későn ébredtél föl.

— Dehogy, **Lajoskám**, — kérlete a nő, — tévedsz, ma nagyon is korán keltem föl, de az az istenverte fésülőnő nem jött. Amikor már nem győztem várni, lementem a borbélyhoz és kénytelen voltam a frizurámat ott megcsináltatni. Arra kellett olyan sok időt vesztegetnem.

— Ez nem mentés, — mondta **Kulesár**. — A borbély a frizurádat megcsinálhatta volna — a te jelenléted nélkül is . . .

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, március 2

Az időjárás újlag enyhére fordult, azonban kérdés, hogy ezután így is marad, tekintve rendellenes voltát.

A vetések felől nem kielégítő hírek vannak forgalomban, azonban a tavasz még sokat javíthat, ha (megfelelő) kedvező lesz.

A gabonaüzlet irányzata szilárd, időközönként ellanyhul ugyan, de ez a gyengülés nem tartós.

A mai piacon elkelt:

200 mm. buza	13.40—13.60
300 mm. tengeri	6.60—6.70
Rozs	9.50—9.60
Zab	7.70—7.80
Arpa	7.50—7.60

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 9.

Amerika 1-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv korlátolt. 4 ezer métermáz a 5 fillérrel magasabb

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	9 órai zárlat
Buza áprilisra ...	13.72—3.53	13.84—13.67
Tengeri májusra	7.56—7.57	7.52—7.3
Rozs áprilisra ...	10.36—10.57	10.43—10.44
Buza májusra —	13.55—3.56	13.46—13.47
Zab áprilisra ...	8.85—8.96	8.78—8.79
Buza 1909 októberre	11.46—11.47	11.31—11.32
Rozs októberre ...	9.9—9.60	9.4—9.47

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelre zárvány ...	627.50
Magyar hit irószvény ...	732.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—460 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 142—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillérig.

Szertial: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 140 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Március hó 5. napján volt készlet 21,211 darab, március 6. napján felhajtott 550 darab, március 6. napján elszállított 248 darab, március 8. napjára maradt készletben 21,279 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Március 9. —

Fehér Kereszt szálloda. Hajóssy Béla utazó Budapest. — Hermann Sándor utazó Bécs. — Krausz Pál utazó Budapest. — Fischer Farkas kereskedő Brád. — Altmann József utazó Budapest. — Pósa Vilmos utazó Bécs. — Kleinkopf Dezső utazó Budapest. — Szántó Lajos utazó Budapest. — Stark Vilmos kőfaragó Szeged. — Deutsch Jakab utazó és neje Lugos. — Kende Vilmos utazó Trensén. — Bertloft Ferenc utazó Budapest.

Központi szálloda. Lukács Ignác utazó Budapest. — Messor Armin utazó Pankota. — Kasovitz Valér fakereskedő Budapest. — Ribi Józsefné magánzónó Budapest. — Eisenstadter Adolf utazó Budapest. — Szilárd Ferenc utazó Budapest. — Feuchtmann József utazó Budapest. — Löw Zsigmond utazó Budapest. — Boskovitz Manó utazó Lugos. — Fenyő József utazó Budapest. — Budai Lipót utazó Budapest. — Barabás Ferenc utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Balogh Margit magánzónó Budapest. — Traiben János ügynök Budapest. — Kautsch Károly gyárigazgató Budapest. — Brády Albertné földbirtokos neje Brád. — Pfeiffer Károlyné csendőr százados neje Brád. — Molnár Lajosné főerdész neje Brád.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi március hó 10-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

Itt először:

A kivándorló.

Szín: öt négy felvonásban. Irta: Herceg Ferenc.

S Z E M É L Y E K:

Hattfaludi	Ditrői Mór	Mihályi	Polgár S.
Pálfalvy	Keszler Ede.	Mihályiné	Follinusné E.
Szentgróthy	Mártonfi R.	Agél, leányuk	Kőrössi Jue.
Jes-zi	H. Harmath J.	Kelemen	Hunyady J.
Hegyi	Várnay Jenő.	Boka	Ladislav J.
Keresztessy	Ajtai Odön.	Veres	Belinszky.

Közdets este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor.

Uj műsor.

Műsor: 1909 március hó 10. én, szerda:

1. Az egyenruha hatása. Kacagató. — 2. Az ezred gyermeke. Eletkép. — 3. Nápoly. Természet után. — 4. Ó bábák. Színes látványosság. — 5. Aki haragszik a rendőrségre. Humoros.

Tíz perc szünet.

6. A becsületért. Dráma. — 7. Megzavart családi ünnep. Bohózat. — 8. Arab istentisztelet. Látványosság. — 9. Az asszonyok áldozata. Bohózat. — 10. Naplemente. Természet után.

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra báránykor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Steckenpferd-Bay-Rum

786

Legjobb fejevíz

különösen korpa és hajhullás ellen!

— Mindenütt kapható. —

Szőlősgazdákhhoz.

A szőlőpótlások rendkívüli nehézségei és sikertelensége abban leli magyarázatát, hogy ahhoz nem a megfelelő, teljesen megbízható

— I. oszt. gyökérűs anyagok, —

hanem mindentel meg nem felelő ripária és oltvány lesz felhasználva.

Szőlőpótlás céljára gyoroki szőlőgazdaságomban igen bevált módon fajtiszta ripária-portális vesszőket gyökereztetek és szőlőoltványokat készítek, melyek a sikeres és eredményes szőlőpótlást mindenkinek biztosítják.

Jessék a hirdetést megfigyelni.

Vojtek Alajos

szőlőbirtokos.

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás

könyvek, papíráruk és írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószerek kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

SZŐLŐPÓTLÁSHOZ

rendkívül gyökérdus, fajtisza

hárszal kőve készült

szőlőoltványok

továbbá 1 és 2 éves rend-
kívül gyökérdus, fajtisza

Riparia Portalis

alany bármily mennyiség-
ben kapható.

Kéretik a szükségletet előjegyeztetni.

Vojtek Alajos

szőlőgazdasága GYOROKON.

Telefon Arad 147.

Telefon Gyorok 14.

6363—1909. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszternek 28784/LX. A—2. számú kibocsátott pályázati hirdetményét a következőkben tesszük közhírré:

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1909. év folyamán hat időszakos tanfolyam fog tartani a következő beosztás mellett: május 1-től 18-ig földművesgazdák, május hó 24-től június 10-ig erdőőrök, június 14—27. lelkészek, július 1—18-ig és július 26-tól augusztus 12-ig néptanítók, végre augusztus 15-től 28-ig női hallgatók részére.

Céljük ezen tanfolyamoknak, hogy azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptárnak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Minden tanfolyam hallgatóinak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati

kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16. vonalszakaszai között lévő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyes vonatok III. kocsiosztályában érvényes féláru menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való visszautazáskor fog megtéríteni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhívattak, hogy a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételt kérelmező egykoronás bélyegjeggyel ellátott folyamódványukban a vármegye lakóhely, utolsó posta és vaspálya-állomást pontosan megjelölve, azt a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címzetten, felettes hatóságuk útján, az állandó alkalmaztatásban nem lévők pedig illetékes községi előjáróságuk láttaozásával az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be.

Arad, 1909. évi február hó 26.

A városi tanács.

1903—1909. kh.

Hirdetmény.

A magyar kir. földmívelésügyi miniszterium által 14500—VI—3. sz. alatt a cserebogarak irtására kiadott utmutatást a következőkben tesztem közhírré:

A cserebogarak irtásának legcélszerűbb módja a cserebogarak összeszedése és elpusztítása. A szedést mindjárt a bogarak első megjelenésekor kell megkezdeni, hogy elpusztítsuk azokat, még mielőtt petéiket lerakták volna. Minthogy napos időben és estefelé a bogarak élénken repkednek, legjobb a cserebogarakat reggel, vagy borus időben nappal is gyűjteni, a midőn a bogarak meg vannak gémberedve, vagy haláltszínűen a fárról könnyen lerázhatók. Szedéskor nagy gond fordítandó a magányosan álló, vagy az ültetvények szélén lévő fákra, a melyeket e bogár különösen föl szeret keresni.

A cserebogarat szedő munkásokat legcélszerűbb az összegyűjtött bogarak mennyisége szerint, tehát kiló, vagy liter számra (1 kl. mintegy 1060 db cserebogár) fizetni, mert így a szedők jobban igyekeznek; mivel azonban az ilyen szedők buzgóságukban a fákat (főleg a gyümölcsfákat) nem igen kímélik, azért a gyümölcsfákról célszerűbb a szedést kellő felügyelet mellett napszámosokkal végeztetni. Ennek az lesz a jó oldala, hogy az ide-oda való méregetéssel nem pazaroljuk az időt, mint ahogyan az a mennyiség arányában fizetett szedők alkalmazásánál történne.

Az alacsonyabb fárról a cserebogarakat egyszerűen rázzuk le; magasabb törzsű fáccal azonban a rázáshoz hosszú nyelű horgokat alkalmazunk, vagy ha a szedők között fiatal suhancok akadnak, akkor azok másszanak fel a fára és úgy rázzák meg annak ágait egyenkint. A rázás hirtelen erős legyen és rövid ideig tartson, hogy a bogár egyszerre essék le; a fának ide-oda való lóbálásakor az erősen megkapaszkodó bogarak nem hullanak le.

Szedéskor legcélszerűbb a cserebogarakat szélesszájú, belül mázos és félig vízzel megtelt cserépfazékba gyűjteni, amelynek tartalmát, még mielőtt a fazék egészen megtelnék, időnként ki kell önteni egy nagyobb edénybe (vízzel félig felt hordóba, kádba) vagy zsákba.

Az elpusztítás többféle módon történhetik. Az összegyűjtött cserebogarakat kemény talajon (uton) agyon lehet tiporni vagy ő szegymöszöllni; a kádba szedett bogarakat pedig le lehet forrázni és gödörbe önteni, a mely gödört azután be kell tölteni.

A nagymennyiségben összegyűjtött cserebogarat érdemes mesterseges trágya készítésére felhasználni oly módon, hogy a bogarakat földdel és oldatlan mésszel, tüzfahulladékkal összekeverjük, mely utóbbi a bogarak rothadó teletömögét az átható kellemetlen szagtól is megfosztja. A feldolgozandó cserebogártömöghez annyi föld, mész vagy turfa kell, a mennyi elég, hogy az előállított trágyatömög büzös szagát elveszítse.

Fontos védekezési mód cserebogarak ellen az is, ha lárvájukat, tehát a földben élő pajorokat irtjuk, a melyek különben szintén igen kártékonyak.

A pajorok irtására legalkalmasabb idő a földforgatás, kapálás és szántás. Kapálás és forgatáskor a felszínre kerülő pajorokat agyon kell ütni, szántáskor pedig, ha sok a pajor, érdemes azt az eke után járó olcsó napszámossal fölszedetni. Itt is tanácsos a pajorszedő munkás figyelmét némi pénzbeli jutalommal lekötöni.

A pajorokat szintén lehet értékesíteni, még pedig, ha csak kis mennyiség van belőle akkor azt baromfival etetjük meg, hogyha pedig sok van, akkor trágyának dolgozzuk fel.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala, 1909. február hó 4-én.

Sarlot,
közpítány.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Fagyás

ellen kitűnő, a maga nemében páratlan jó hatása szer a „FRIGIN”. Ara egy üvegnek 70 fillér. Fagyviszketegséget és fagydaganatokat biztosan megszüntet.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER”, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Dr. Székely Károly

aradi fogorvos
„Odur”
szájviz és

fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára 2 korona, 1 doboz fogpor 1 korona.

Hajvesztő

„Depillor”. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

házasra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,

kulcsárra, gazdaszanyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

kocsit, lovat, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.: vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Barna asszonyak

levele van főpostán. 1074

Hatóságilag engedélyezett

kiadású könyvek, papíráruk és írószerekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papír- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 178

2000 □ ölnyi

háztelkek a belvárosban eladó. Cím a kiadóban. 1071

Egy jóforgalmu

szatócüzlet trafik és italméressel más vállalat miatt azonnal átadható. Cím a kiadóban. 1073

Kerestelik

egy pénzbeszedő irodaszolga 500 korona óvadékkal f. hó 15-iki belépésre. Ajánlatok „Nyugdíjképes” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 1075

Veszek könyvtárat

és hangjegyeket legmagasabb áron egy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Bonyilvántartási ívek. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Kiadó egy üzlethelyiség

Kossuth-utca 8. sz. alatt. 1052

Pedálos cimbalom

jutányos áron eladó. Cím a kiadóban. 1061

St. Patric

id. szürke h. importált irlandi hátas ló (súly hordó), kitűnő ugró, kitartó vadász ló, nő alatt is ment, minden tekintetben megbízható, kiválóan erős csontozatu, szép küllemű, 1500 koronaért eladó Hehs Vilmosnál, Arad. 1068

Tulzsufolt raktáram

következtében antiquar könyveket és különféle papírárukat beszerzési áron alól kiárusítok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. 291

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

Teljesen jó karban lévő

női ruhák eladók Teleky-utca 10. sz. alatt.

7218—1909. sz.

Hirdetmény.

Az 1909. évi február hóban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 1 drb ívét az általam jövedékről szóló 1.99. évi XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi március hó 12-től számítható 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy azt az érdekelt, névszerint Keresztury Mihály, ki italméresi engedélyt kapott, nemcsak megtekintheti, hanem az abban kitüntetett forgalmi adatokra nézve egy nevezett, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1909. évi február hó 27.

A városi tanács.

Felügyelőnői állás.

Arad szab. kir. város árvaházának f. évi április hó 1-ével egy felügyelőnői állás üresedik meg.

Ezen állás havi 25 kor. fizetés, lakás és étellel juttatással járadalmaztatik.

Pályázók kérvényüket az árvaház igazgató választmányának címezve március hó 20-ig (Kiss Ernő-utca 4/b. sz.) küldjék be, melyhez keresztlevelet, erkölcsi-, egészségi- és iskolavégzettségéről szóló bizonyítványok csatolandók.

A kötelességekre nézve tájékoztatást nyerhetnek az árvaház-igazgatótól. 1072

Eladó telkek.

A Radnai-uton és Szől-utcában

nagyon szép

sarok telkek

(szőlőskertek) egészben vagy parcellákban

eladók.

Bővebbet Varga Lajosnál Rákóczy-utca 23. 1076

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendezés Arad, Atzél Péter-utca 2.

(a szobák főbejárataival szemben, Bohus-névr.) Telefon-szám 506.

Gáz- és villanylámpák, osillárok, legjobb minőségű

gáz, villany, benoid izzótüstök, izzólámpaszek, rechaud-k acetylen égők, üveg-

felszerelések: hengerek, ernyők, tulipán és gyöngyök, szerelési

anyagok legolcsóbb árakban és kivitelben. 227

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

Színház-épület.

JELENTEM

Színház-épület.

hogy a tavaszi újdonságok divatkelemben, ezekhez diszek és hozzávaló bélesek rendkívül nagy választékban már megérkeztek és kérem a m. t. közönséget, sziveskedjék b. vásárlásával üzletemet megtisztelni, szolid és figyelmes kiszolgálás mellett, jutányos árakat szabtam, készpénzfizetésnél 5% kedvezményt leszámítok.

Kiváló tisztelettel

701

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Színház-épület.